

Møteinnkalling

Utval: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Møtestad: Teams
Dato: 08.04.2021
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt fråfall må meldast snarast til Kari Sveen eller Eldrid Nedrelo. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Vennleg helsing
Eldrid Nedrelo
Nasjonalparkforvaltar

Jotunheimen
nasjonalpark

Tlf kontor: 57 64 31 47
Tlf mobil: 90724490

Besøksadresse: Rådhuset i Gaupne
Postadresse (arkiv): Postboks 987, 2626 Lillehammer

Følg oss også på våre heimesider og på facebook:

www.jotunheimen.info

www.nasjonalparkstyre.no/Jotunheimen/

www.facebook.com/Jotunheimennasjonalpark/

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 14/2021	Godkjenning av protokoll/innkalling		
ST 15/2021	Referatsaker		
ST 16/2021	Delegerte vedtak		
6/2021	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - Øvingsplan 2021-2023 - Lom og Bøverdalen Røde Kors Hjelpekorps		2020/13768
7/2021	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Motorferdsel - snødekt mark - Bruk av snøskuter for frakt av materialar til sperregjerde - Storådalen beitelag		2021/2771
8/2021	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2021 - Bruk av snøskuter på Gjende - Gjendebåten		2021/3335
9/2021	Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - 2021 - Motorferdsel - Bruk av snøskuter for transport av materialar - Gjertvasshytta - Luster Austre Fjellstyre		2021/3018
10/2021	Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2021 - Motorbåt-, snøskuter- og helikoptertransport - Gjenoppbygging av bru over Blåtjønnåe - Stokk & Stein - DNT Oslo og Omegn		2021/3036
11/2021	Delegert vedtak - Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel 2021 - Bruk av snøskuter på Gjende - Økosystemovervåking av store innsjøer - NINA		2021/3441
ST 17/2021	Klage på avslag - Jotunheimen NP - Utladalen LVO - dispensasjon - 2021 - bruk av drone i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS		2021/2477
ST 18/2021	Jotunheimen nasjonalpark - Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - Tilsyn med villrein - Vest-Jotunheimen Villreinutval		2021/3144
ST 19/2021	Uttale - Lom kommune - forslag til forskrift om åtfersdsreglar etter friluftsløva - forbod mot camping / overnatting ved turisthytter og andre friluftsområder - høring		2021/3723
ST 20/2021	Eventuelt		

ST 14/2021 Godkjenning av protokoll/innkalling

ST 15/2021 Referatsaker

ST 16/2021 Delegerte vedtak

6/2021 Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - Øvingsplan 2021-2023 - Lom og Bøverdalen Røde Kors Hjelpekorps 2020/13768

7/2021 Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Motorferdsel - snødekt mark - Bruk av snøskuter for frakt av materialar til sperregjerde - Storådalen beitelag 2021/2771

8/2021 Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2021 - Bruk av snøskuter på Gjende - Gjendebåten 2021/3335

9/2021 Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - 2021 - Motorferdsel - Bruk av snøskuter for transport av materialar - Gjertvasshytta - Luster Austre Fjellstyre 2021/3018

10/2021 Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2021 - Motorbåt-, snøskuter- og helikoptertransport - Gjenoppbygging av bru over Blåtjønnåe - Stokk & Stein - DNT Oslo og Omegn 2021/3036

11/2021 Delegert vedtak - Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel 2021 - Bruk av snøskuter på Gjende - Økosystemovervåking av store innsjøer - NINA 2021/3441

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/2477-5

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 23.03.2021

Utval	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	17/2021	08.04.2021

Klage på avslag - Jotunheimen NP - Utladalen LVO - dispensasjon - 2021 - bruk av drone i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen opprettholder vedtak av 26.02.2021 om avslag på søknad om bruk av drone i forbindelse med filming til underholdningsprogrammet 71 grader nord i Hurrungane.

Klagen har ikke tilført saka nye momenter som ikke var kjent på vedtakstidspunktet.

Klagen blir med dette ikke tatt til følge, og sendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Klage datert 19.03.2021 fra Nordisk Film AS
- Delegert vedtak av 26.02.2021, se vedlegg
- Sak 16/2020 i nasjonalparkstyret – *Jotunheimen NP – Avslag på søknad om bruk av drone i Hurrungane i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS*, se vedlegg

Saksopplysninger

Søknad fra Nordisk Film AS ble behandlet som delegert vedtak 26.02.2021, se vedlegg 1. Bakgrunnen for dette er at tilsvarende søknad fra Nordisk Film AS ble behandlet av nasjonalparkstyret i sak 16/2020 (vedlegg 2). På grunn av coronarestriksjoner ble det ikke aktuelt å gjennomføre tiltaket i 2020. Med utgangspunkt i tidligere styrebehandling av samme spørsmål, ble ny søknad i 2021 behandlet delegert, i tråd med gjeldende delegeringspraksis.

Nordisk Film AS klaget på delegert vedtak av 26.02.2021 ved sitt brev av 19.03.2021

Nordisk Film AS ønsker at saken blir unntatt offentligheten til etter aktiviteten det søkes om er gjennomført. Bakgrunnen for dette er som tidligere beskrevet; "*Ved å la søknaden ligge*

offentlig kan presse og allmennheten se hvilke turområder vi befinner oss i, og til hvilken tid. Dette kan være et forstyrrende element i forhold til sikkerheten underveis på innspilling".

For å imøtekomme dette ønsket blir detaljerte opplysninger om dato og lokalitet skjernet. I stedet for å legge ved klagen refererer vi alt innhold utenom de nevnte detaljene, og kommunterer hvert enkelt avsnittet i vurderinga. Styret vil få alle detaljopplysninger som de måtte ønske i møtet.

Det blir brukt samlebetegnelse *Hurrungane* i stedet for nøyaktig stedangivelse, og *våren* i stedet for nøyaktige datoer. Vurderingene vil være de samme innen hele dette området som inngår i Vest-Jotunheimen villreinområde, da det er presedensvirkning og samla belastning på området over tid som er de sentrale momentene i denne saka.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter revidert fra 01.01.2020. Styret har i møte 11.05.16 delegert nærmere definerte saker til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter. Saker med etablert forvaltningspraksis er delegert, og det er behandlet flere lignende saker med avslag, bl.a. sak 16/2020. Tydelig forvaltningspraksis er etablert for dronebruk i forbindelse med filming i Hurrungane og i andre grønne soner i forvaltningsplanen.

Verneformål – forskrift

Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark av 14.11.14 har forbud mot bruk av «*modellfly og liknande*» i nasjonalparken (§ 3 pkt. 7.3 om støy). Miljødirektoratet støtter tolkning om at «*og liknande*» omfatter droner. Det er ikke spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak, og søknad om dispensasjon må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfoldlova § 48.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon *må* heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordna myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Miljødirektoratets veileder M106-2014 - *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter* - viser bl.a. til følgende når det gjelder bruk av § 48 som unntaksbestemmelse:

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.»

Tiltaket eller aktiviteten vil være i strid med verneformålet dersom en tillatelse vurderes å ha en negativ påvirkning på verneformålet samlet sett.

I vurderingen av om tiltaket eller aktiviteten er i strid med verneformålet, er betydningen for verneformålet både på kort og lang sikt relevant. Et tiltak eller en aktivitet kan være i strid med verneformålet dersom tiltaket eller aktiviteten på sikt eller over tid kan ha negativ påvirkning på verneformålet.

Mange små inngrep kan over tid få store konsekvenser for verneformålet. Dersom det er mange eksisterende inngrep i et verneområde, vil den samlede belastningen på verneverdiene lettere kunne medføre at et tiltak eller en aktivitet vurderes å være i strid med verneformålet. Det følger av prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Dette innebærer at også planlagte tiltak vil ha betydning i vurderingen. Det må derfor vurderes hva som blir summen av belastningen på naturmangfoldet som følge av det omsøkte tiltaket, og andre kjente tiltak, nå og i fremtiden.

Ved usikkerhet om tiltakets virkninger for naturmiljøet skal det legges vekt på føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9. Det er også viktig å være oppmerksom på at selv om det omsøkte tiltaket eller aktiviteten ikke har direkte negativ betydning for verneverdier, kan tiltaket generere annen virksomhet som kan medføre skade.

Vilkåret om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer en mer konkret vurdering av de enkelte verneverdiene som omfattes av verneformålet. I verneområder hvor verneformålet er bredt og mer generelt formulert vil man ofte måtte gå nærmere inn i forarbeidene til vernevedtaket for å finne mer informasjon. Verneverdiene som inngår i verneformålet er ofte nærmere beskrevet i den kongelige resolusjonen eller andre grunnlagsdokumenter. Hvilke verneverdier som berøres avhenger av den faktiske situasjonen og miljøtilstanden på det tidspunkt søknaden blir behandlet.

Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Det kan bare dispenseres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Dette kan være ved midlertidig eller forbigående forstyrrelser, eller enkeltstående aktiviteter eller tiltak. Bestemmelsen gir også klar anvisning på at hensynet til verneverdiene skal være overordnet for eksempel næringsinteresser. Ved usikkerhet om virkningene tiltaket eller aktiviteten kan ha for verneverdiene, bør føre-var-hensyn tillegges stor vekt i vurderingen.»

Bestemmelsen med forbud mot modellfly / droner ble tatt inn som nytt punkt ved revisjon av verneforskrifta i 2014, slik at det i Jotunheimen er gitt en konkret føring for aktiviteten.

Formålet med vern av nasjonalparken er «- - - å ta vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som inneheld særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep. Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- *Eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert naturmangfald, medrekna artar, bestandar, naturtypar og geologi*
- - - -
- *Leveområde for villreinen*
- - - -

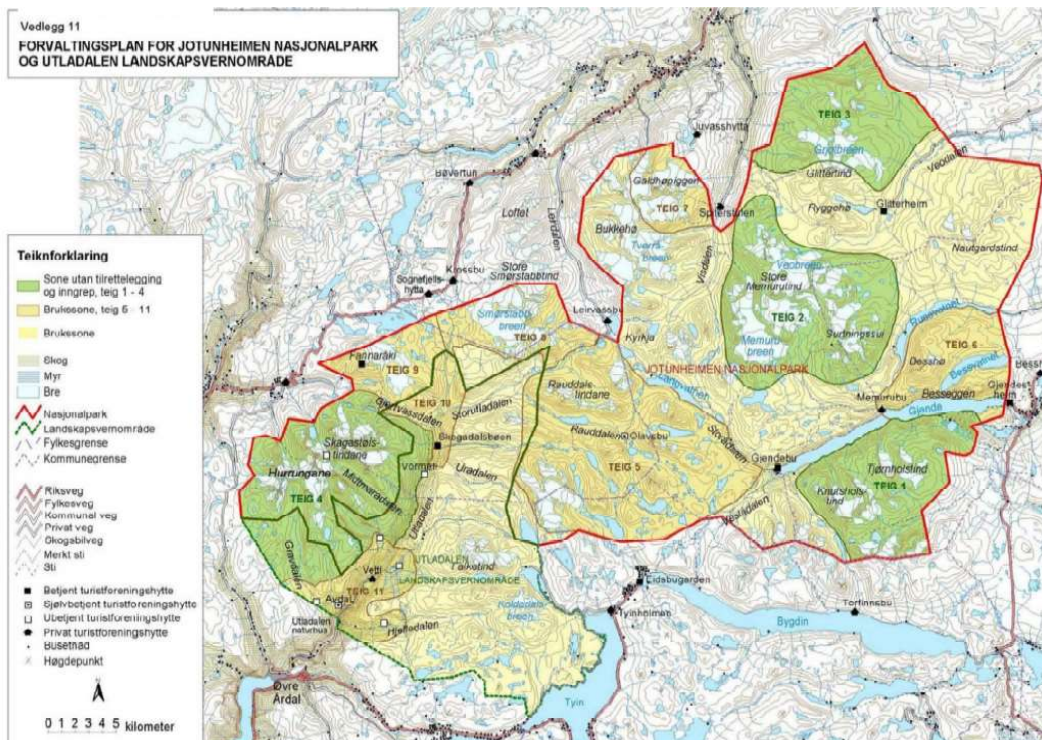
Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Alle dispensasjoner skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovas §§ 8-12.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanutkastet fra 2008 gir ikke føringer for bruk av droner, ettersom det var en lite utbredt teknologi da planen ble utarbeidet. Regler for bruk av «modellfly og liknande» kom inn i verneforskrifta ved revisjonen i 2014. Forvaltningsplanen deler inn verneområdet i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tas det sikte på å bevare områdene markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrret. Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter, for eksempel bruk av droner.

Hurrungane ligger i grønn sone med svært streng dispensasjonspraksis, og dronesøknader her blir i all hovedsak avslått. Kartutsnittet under viser sonedelinga i forvaltningsplanen:

Presedens

Det vises til vedlegg 1

Vurdering

Vedtaket ble utsendt ved e-post 26.02.2021, og vi mottok klagen ved e-post av 19.03.2021. Klagefristen på 3 uker er dermed overholdt. Klagen vurderes av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet. Dersom klagen ikke imøtekommes helt eller delvis, sendes saka videre til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Innhold i klagen refereres avsnitt for avsnitt (kursiv skrift), med kommentarer for hvert avsnitt. Detaljene som ønskes skjermet fra offentlighet er markert med xxx.

«Den 26.02.21 mottok Nordisk Film Tv AS avslag på søknad om bruk av drone i Jotunheimen NP. Nordisk ønsker å påklage vedtaket.

Det er stor forståelse for at Villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sårbar. Her skal Nordisk ta sin del av ansvaret med bærekraftig ferdsl i området. Som nevnt i søknaden er det lokale guider som skal delta i prosjektet. Guidene lever selv av å formidle arts mangfold, og har kjennskap til Villreinstammen i området. Vi ønsker å finne en god løsning der produksjonen ikke er i veien for en eventuell Villreinstamme, ei heller fugleliv.

xxxx (detaljbeskrivelse av lokalitet, som etter søkers ønske unntas fra offentlighet).

Med brøyting opp til Turtagrø i vintersesongen - - - er det lagt til rette for ferdsl i området.

xxxx (beskrivelse av turen) *Det vi håper på er økt trafikk til Sognefjord-regionen som helhet der de som ikke kjenner seg trent nok for xxx kan velge blant andre turperler i området.*

Gruppen fra Nordisk som skal gjennomføre dette prosjektet er godt under det antallet mennesker som normalt ferdes i dette området. All ferdsl vil skje i tråd med lokale guiders normer som sikrer nullavtrykket fra produksjonen i området.

Som forvalter også skriver i avslaget finnes det ingen hjemmel som kan nekte Nordisk å bestige xxx. Et avslag på søknad om tillatelse til å fly drone vil kun stoppe selve filmingen fra drone, og vi

ønsker fortsatt å ta imot alle råd fra Jotunheimen NP som kan gjøre gjennomføringen så god som mulig for området. Det har i år åpnet seg en gylden mulighet for å produsere 71° nord i området over en lengre periode, noe som også gir oss muligheten til å bestige xxx.

Det jobbes i dag med en alternativ løsning der helikopter filmer ruten i en høyde på 300 meter slik at gjeldende regler blir opprettholdt. Dette er selvfølgelig ikke ønskelig for oss på noen som helst måte, men årets prosjekt kan dessverre ikke stoppes på grunn av avslaget på dronesøknaden. Dette har vi klart å møte Nasjonalparkstyret på tidligere.

Kommentar fra saksbehandler:

Vi er kjent med at selve droneopptakene er planlagt utført på en avgrenset lokalitet der de neppe vil komme i direkte konflikt med villrein. Hurrunganeområdet er ikke detaljkartlagt for fugleliv og hekkelokaliteter, så føre-var-prinsippet i naturmangfoldlova § 9 tilsier at en må være ekstra varsom med tillatelser som kan medvirke til økt aktivitet i et sårbart område. Avslaget er imidlertid ikke begrunna med de direkte konsekvensene, men har vektlagt at en tillatelse her vil skape uheldig presedens for seinere søknader om kommersielle filmproduksjoner i Hurrungane. En har også vurdert den indirekte effekten av markedsføring, som kan gi økt trafikk og økt belastning på sårbare verneverdier, i første rekke villrein (jff. Nml § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning).

Søker beskriver videre at de «*ønsker fortsatt å ta imot alle råd fra Jotunheimen NP som kan gjøre gjennomføringen så god som mulig for området*».

Merknad: Det har blitt gitt tydelig råd om å finne opptaksområde innen mer robuste deler av nasjonalparken, eller gjerne utenfor verneområdene – jf. epostutveksling i tidligere saker med 71 grader nord-produksjoner, og avslaget som ble gitt ved styrevedtaket i sak 16/2020.

Vi tar til etterretning at årets prosjekt ikke blir stoppet som følge av avslaget på dispensasjon for dronebruk. Vi legger til grunn at vernereglene følges fullt ut – inkludert krav til flyhøyde minst 300 meter over bakken dersom dere skal filme fra helikopter.

«På avslagets side 3 og 4 vises det til presedens med lignende saker som har fått avslag. Nordisk ønsker derfor å informere om at det er gitt dispensasjon til å fly drone i det aktuelle området i følgende saker:

- Utvalgssak 30/2017, Dispensasjon - Motorferdsel - 2017-2018 - Bruk av drone, helikopter og snøscooter til filmprosjekt om Jotunheimen, Breheimen og Reinheimen.

- Utvalgssak 38/2017, Dispensasjon - 2017-2020 - Bruk av drone for fotografering til turbok

- Utvalgssak 10/2017, Dispensasjon - Bruk av drone for filming i Hurrungane – Norexplora AS»*

** Arbeidsutvalgssak 10/2017)*

Kommentar fra saksbehandler:

Sakene det refereres til i klagen er ikke knytta til underholdningsprogrammer/kommersielle filmer. Hovedfokus i disse sakene er natur- og friluftsdokumentasjon og formidling av de spesielle naturverdiene som finnes i denne delen av nasjonalparken. Følgende retningslinje i forvaltningsplanen er førende for dispensasjonspraksis; «*Ressursane urørt natur, ro og stillheit skal prioriterast. Nye tiltak og inngrep skal i utgangspunktet ikkje skje. Løyve til tilrettelegging kan berre gjevast unntaksvis og i svært spesielle tilfelle når dette vil fremje verdiane knytt til urørt natur, ro og stillheit.*» (Forvaltningsplanutkast (2008), kap. 6.3.1.)

Produksjon av underholdningsprogrammet 71 grader nord kommer ikke innen kategorien om å fremme verdier knytta til urørt natur, ro og stillhet. Hovedfokus i 71 grader nord er ikke verneverdier og naturdokumentasjon, men konkurransen og de fysiske utfordringene som møter deltakerne i programmet (i 2021: kjendiser). De vedtakene vi har innen Hurrungane som er direkte sammenlignbare med denne saka er vedtak om avslag. For sammenlignbare saker vises det til sakene det er referert til under punktet presedens i vedtaket av 26.02.21.

Videre blir det vist til følgende i klagen:

«Avslaget ble blant annet gitt med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen Nasjonalpark, §

3 pkt 7.3. I forskriften heter det; "Unødvendig støy er forbode. Det er ikkje tillate å bruke motordrivne modellfly, modellbåt, o.l."

På arbeidstilsynets temaside om Støy(kilde <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/stoy/>), står det at "en normal samtale ligger på omkring 65 db, mens et rop ligger på omlag 80 db". I søknaden vises det til at dronen som det er tenkt filmet med, en DJI Mavic 2 Pro på 907 gram, avgir en "gjennomsnittlig støy på 74,3 db når den letter ved siden av fotografen med en avstand på 4 meter".

Batteritiden på én drone er 30 minutter. Det vil si at dronen kan brukes 6 ganger i løpet av turen når vi beregner at dronen er i luften og filmer 2 minutter av gangen og bruker 3 minutter til oppstart, lette, posisjonering og landing. Dronen opereres alltid innenfor synsrekkevidde og det vil ikke forekomme flygning med drone som ikke er sentral for gjennomføringen/dekningen av programmet.»

Kommentar fra saksbehandler

Det går klart fram av vedtaket at forvaltninga er kjent med lydnivået på dronen, og at det ikke er antall desibel som gav grunnlag for avslaget. Regelen om forbud mot droner (modellfly og lignende) er plassert under overskrifta Støy i forskrifta, men dette betyr ikke at saka skal vurderes på samme måte som støy innen arbeidsliv, samferdsel eller anleggsvirksomhet. Det er i verneformålet (§ 1 siste ledd) vist til verdien av å kunne oppleve stillhet og ro i nasjonalparken. Til tross for at desibelnivået i seg sjøl ikke er spesielt høgt, får vi likevel flere henvendelser fra publikum som bekrefter at mange turgåere opplever droner i nasjonalparken som forstyrrende elementer. Det er lagt til grunn at begrepet støy i denne sammenhengen referer til forstyrrende aktivitet – ikke lyd over et bestemt desibelnivå.

«Opptakene er lagt til ukedager for å ikke være til hinder for lokale guider og turister. Planlagt opptak er fra xxx til xxx (datoer). Det er ikke ønskelig å filme utenforstående turister, dette gjør at filmingen med drone kun vil foregå på tidspunkter der hele bildet dronen filmer er uten andre personer enn våre egne deltakere. Vi kan med dette også sikre oss at eventuell støy fra drone ikke vil være til bryderi for andre i området. Alle som jobber i produksjonen er friluftsmennesker som kan ferdes på en sikker og varsom måte i naturen. Det vil være under 20 mennesker fra produksjonen på turen til og fra xxxx.»

Kommentar fra saksbehandler

Argumentene over var kjente opplysninger fra før. Vi har i saka heller ikke vurdert selve opptaket som spesielt konfliktfylt, men har vektlagt markedsføringseffekt og presedensvirkning av å åpne for kategorien kommersielle underholdningsprogrammer innen områder der hensyn til dyrelivet og verdiene stillhet og ro må tillegges særlig stor vekt for å ivareta formålet med vernet.

«Nordisk inviterer med dette også Nasjonalparkforvalterne til en drodning på zoom der vi sammen kan prate oss gjennom hvilke muligheter som finnes i området for fremtiden, og hvordan Nordisk og NP sammen kan jobbe med informasjonsarbeidet ut til folket.»

Kommentar fra saksbehandler

Forvalterne har i flere saker hatt dialog med aktører som har ønsket å bruke drone i nasjonalparken, og en har i flere tilfeller kommet fram til løsninger med å styre aktiviteten utenom verneområdene eller til mindre sårbare områder, uten villrein. En registrerer at løsningen med å vurdere et mindre sårbart område ikke er tema for søker i dette tilfellet.

Vi anser det ikke som god forvaltningsskikk å gå inn i en prosess med «drodling» sammen med søker nå når en er midt inne i en saksbehandlingsprosess med klagebehandling.

Oppsummering

Klagen har ikke tilført saka nye momenter som ikke var kjent på vedtakstidspunktet.

Ønsket om at nasjonalparkstyret skal vurdere saka på en annen måte bør avvises. Dersom en først åpner for filming til rene underholdningsprogrammer innen de sårbare sonene, må det påregnes flere lignende søknader i etterkant. Saka vil gi presedensvirkning og vil kunne være til skade for verneverdiene og verneformålet på sikt, jf. naturmangfoldlova § 10.

Det vises til føringer for bruk av nml § 48 i Miljødirektorates veileder:

«Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. - - - Bestemmelsen gir også klar anvisning på at hensynet til verneverdiene skal være overordnet for eksempel næringsinteresser. Ved usikkerhet om virkningene tiltaket eller aktiviteten kan ha for verneverdiene, bør føre-var-hensyn tillegges stor vekt i vurderingen.»

Det tilrådes at nasjonalparkstyret opprettholder vedtak om avslag, og sender saka over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Med oversendelsen følger klagen og alle tidligere dokumenter i saka.

En overordna vurdering vil være svært nyttig også for senere saker innen samme kategori.

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
fminpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Nordisk Film TV AS
v/ Joakim Ferdinand Santos Simmons

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2021/2477-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 26.02.2021

Jotunheimen NP og Utladalen LVO – Delegert vedtak - Avslag på søknad om dispensasjon - 2021 - Bruk av drone i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS

Saksdokumenter

- Søknad ved e-post av 23.02.21 fra Nordisk Film TV AS, med ettersendt kartvedlegg
- Tidligere saker om droner i Hurrungane som er behandla av nasjonalparkstyret eller AU.

Saksopplysninger

Nordisk Film TV AS søker om dispensasjon for dronefilming i Hurrungane for 71° nord, *Norges Tøffeste Kjendis*. Innspilling er planlagt våren 2021. Om bakgrunnen for programmet: «71° nord er Norges lengstlevende tv program som siden 1999 har gått med kontinuerlig drift på én og samme kanal. Konseptet går ut på at et utvalg deltakere skal ta seg gjennom Norges spektakulære natur fra Lindesnes i sør til Nordkapp i nord. Underveis på sin reise møter de ulike hindringer, og i en kombinasjon av vill norsk natur og ulike konkurranser blir deltakerne utfordret både fysisk og psykisk. vil sesong 13 av 71° nord-kjendis bli spilt inn.

Søker ber om at skrevet blir unntatt offentligheten:

«Grunnlaget for dette er sikkerheten på innspilling samt ønske om å holde både rute og hvilke deltakere som skal være med på sesongen hemmelig. Ved å la søknaden ligge offentlig kan presse og allmennheten se hvilke turområder vi befinner oss i, og til hvilken tid. Dette kan være et forstyrrende element i forhold til sikkerheten underveis på innspillingen.»

Nøyaktig tid og sted blir av hensyn til ønsket om å ikke røpe turmålet ikke nærmere utdypet. Inngående skriv/søknad med detaljerte opplysninger får utsatt offentlighet.

Utdrag av søknaden:

«Under semifinalen av årets sesong av 71° Nord – Norges tøffeste kjendis planlegger vi nå en av de tøffeste og mest oppsiktsvekkende turene gjennom programmets 22 år lange historie, - - - (detaljer om turmål og tidsrom for opptak) - - - Det blir ikke fokus på tekniske løsninger for å få gjort opptak av turen. Etappen vil heller ikke ha rigg som krever noen inngrep eller etterlate seg spor fra hverken utstyr eller folk. - - -

Etappen vil bli filmet av fotografer med håndholdt kamera som følger deltakerne. Disse fotografene opererer også dronen vi har med oss på tur, noe som reduserer bruken av drone da fotografen blir nødt til å legge fra seg det håndholdte kamera for å operere dronen.

Batteritiden på én drone er 30 minutter. Det vil si at dronen kan brukes 6 ganger i løpet av turen når vi beregner at dronen er i luften og filmer 2 minutter av gangen og bruker 3 minutter til oppstart, lette, posisjonering og landing. Dronen opereres alltid innenfor synsrekkevidde og det vil ikke forekomme flygning med drone som ikke er sentral for gjennomføringen/dekningen av programmet.

- - - -

Deltagere og crew i 71° nord har stor respekt og forståelse for dyre- og planteliv i alle områder vi ferdes. Sikkerhet og foto-crewet som er på etappen har god erfaring og praksis med å ferdes i naturen med minst mulig påvirkning. Det etterstrebes å ikke fly drone i nærheten av dyr, hekkeplasser eller hi.

På en slik spesiell tur som dette er vil vi innhente hjelp fra lokale guider på sikkerhet, samtidig som vi har et ekstraordinært fokus på å ikke sende opp flere enn absolutt nødvendig. Vi ser for oss en gruppe på totalt ca 12 personer.

I 71°nord produksjoner har vi alltid stort fokus på sporløs ferdsel i våre programmer. Både deltakere og crew rydder etter seg i de områdene vi befinner oss. Vi regnes som en gruppe på tur, og ikke et arrangement. Vi forsøker så langt som mulig å benytte oss av allerede etablerte stier og ruter for å redusere slitasjen på naturen i verneområder, nasjonalparker, reservater og alle andre steder vi ferdes.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter revidert fra 01.01.2020. Styret har i møte 11.05.16 delegert nærmere definerte saker til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter. Saker med etablert forvaltningspraksis er delegert, og det er behandlet flere lignende saker med avslag. Dvs. at tydelig forvaltningspraksis er etablert for dronebruk i grønne soner.

Verneformål – forskrift

Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark av 14.11.14 har forbud mot bruk av «modellfly og liknande» i nasjonalparken (§ 3 pkt. 7.3 om støy). Miljødirektoratet støtter tolkning om at «og liknande» omfatter droner. Det er ikke spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak, og søknad om dispensasjon må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfoldlova § 48.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordna myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Formålet med vern av nasjonalparken er «- - - å ta vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som

innehold særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep. Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

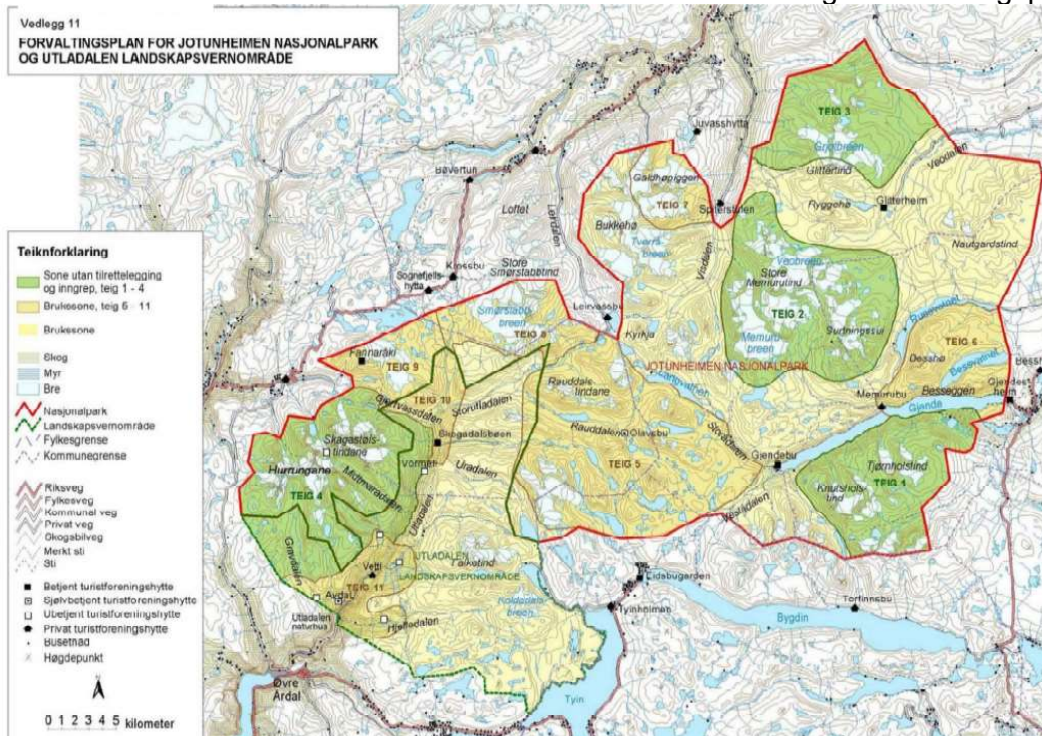
- Eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert naturmangfald, medrekna artar, bestandar, naturtypar og geologi
- - - -
- Leveområde for villreinen
- - - -

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Alle dispensasjoner skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovas §§ 8-12.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanutkastet fra 2008 gir ikke føringer for bruk av droner, ettersom det var en lite utbredt teknologi da planen ble utarbeidet. Regler for bruk av «modellfly og liknande» kom inn i verneforskrifta ved revisjonen i 2014. Forvaltningsplanen deler inn verneområdet i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tas det sikte på å bevare områdene markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrra. Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter, for eksempel bruk av droner. Hurrungane ligger i grønn sone med svært streng dispensasjonspraksis, og dronesøknader her blir i all hovedsak avslått. Kartutsnittet under viser sonedelinga i forvaltningsplanen:

Presedens

Tidligere saker i Hurrungane der det er gitt avslag på søknader om bruk av drone:

- Sak AU-4/2016 – Avslag på søknad om droneflyging for filming av skikjøring i Hurrungane
- Sak AU-5/2016 – Avslag på søknad om dronefilming av bestigning av Ringstind i Hurrungane
- Styresak 13/2017 – Avslag på søknad om droneflyging for filming i Hurrungane til TV-serie

- Sak AU-2/2019 – Avslag på søknad om bruk av drone for filming i Hurrungane - Norrøna Sport AS
- Styresak 16/2020 – Jotunheimen NP – Avslag på søknad om bruk av drone i Hurrungane i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS

En har i tillegg hatt flere henvendelser om dronebruk innen sårbare områder, der søknaden er blitt endra slik at aktiviteten ble styrt mot mer robuste områder – bl.a. i sak 30/2019, der Nordisk Film TV AS endra søknad om innspilling av 71° nord kjendis til Smørstabbre-området i stedet for topptur i Hurrungane, etter konstruktiv dialog med forvalter på forhånd.

Det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i nml § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, så det er svært viktig å vurdere presedensvirkningen nøye. Likebehandlingsprinsippet gjør at det kan bli vanskelig å sortere mellom de mange aktørane som ønsker å filme innen nasjonalparken. Det er behandla mange dronesøknader i Jotunheimen de siste åra, og de aller fleste søknader om bruk av drone i sårbare område har fått avslag. Det er i tidligere saker behandla av styret / arbeidsutvalget åpnet for begrensa bruk av drone for filming/fotografering med formål felles markedsføring i regi av reiselivsselskapene. Det er i disse sakene vektlagt om de aktuelle områdene også tåler markedsføringa som dronefilmene bidrar til, og det er satt tydelig skille mellom sårbare grønne soner og de mer robuste sonene vist med gult i forvaltningsplanen. Men også i de gule sonene er det viktig å unngå at det på sikt blir så mange unntak at det uthuler forbudet som er tydelig uttrykt i den reviderte verneforskrifta fra 2014. I grønne soner gis det normalt ingen dispensasjoner fra verneforskriftas forbud gitt i § 3 pkt. 7.3.

Vurdering

Hurrungane ligger innen grønn sone, teig 4, i soneinndelinga i forvaltningsplanen, og åpning for bruk av drone for kommersiell filming i dette området vil være i strid med etablert forvaltningspraksis. Kommersiell filming for underholdningsprogrammer o.l. har blitt styrt til de mer robuste områdene vist med gult på sonekartet, og som også kan tåle den økte trafikken som kan følge av at områdene blir promotert for et stort publikum.

Søknaden inneholder detaljert beskrivelse av utstyr og støynivå, og selve opptakene vil trolig kunne gjennomføres på en måte som ikke går direkte ut over verneverdiene. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så ut fra støyhensyn er sjølve filminga lite problematisk så lenge opptaka skjer i god avstand fra dyr/fugler og det vises hensyn til andre brukere. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare område overfor nye brukere kunne gi negativ effekt, ved at sårbare områder og arter blir utsatt for forstyrning i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året.

Når det gjelder kommersiell filming er det innvilga enkelte dispensasjoner innen de såkalte «brukssonene» vist med gult i forvaltningsplanen, der det er vurdert at verken sjølve filminga eller effekten av å markedsføre området blir vurdert å komme i konflikt med verneverdiene. I grønne soner er det ikke ønskelig med promotering som kan bidra til økt ferdsel, og her har saker av rent kommersiell karakter stort sett fått avslag; jf. oversikten i avsnittet *presedens*.

Dronefilming for underholdningsprogrammer o.l. blir anbefalt lagt utenom nasjonalpark, da det vil komme svært mange søknader om en først åpner for slike unntak. Det er ingen restriksjoner på filming fra bakken, så markedsføringseffekten kan nok i praksis bli nesten den samme. Likevel vil det være i strid med verneforskrifta å gi dispensasjon for en aktivitet

som forskrifta setter et konkret forbud mot, og der en ser at konsekvensene kan være negative for verneformål og naturverdier når en ser på samla belastning over tid.

Vurdering etter naturmangfoldlova (nml.) §§ 8-12:

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8 i nml.) er ganske bra når det gjelder villrein, og nærmere kartlegging av rovfugl pågår fortsatt. Det er mulig å sette vilkår for å unngå forstyrrelser knytta til det konkrete opptaket. Det er imidlertid vanskelig å forutsi hvordan promotering av et område gjennom ulike typer spektakulære filmer vil virke inn på bruken av området. I medhold av § 9 i nml. skal forvaltningsmyndigheten ta hensyn til «føre-var prinsippet» og vurdere den samla belastninga i området (§ 10 i nml.). Droner begynner å bli ganske vanlig, og svært mange ønsker å filme de majestetiske fjella i Hurrungane og resten av Jotunheimen. Samtidig er det her en villreinstamme som blir stadig mer pressa av forstyrrelser som gjør at reinen trekker unna, og den vesle og sårbare villreinstammen får mindre og mindre urørte områder til disposisjon. Fragmentering av leveområder og forstyrrelser fra menneskelig aktivitet er de største truslene mot villreinen. Ut fra økosystemtilnærming og samla belastning kan det ikke anbefales å gi dispensasjon fra verneforskrifta for å lage enda mer spektakulære filmer som kan trekke enda flere inn i villreinområdet. Dette kan bidra til å øke trafikken i et område der en ønsker å opprettholde villmarkspreget, uten tilrettelegging eller spesiell promotering som kan resultere i økt ferdsel.

Hurrungane og villreinområdet er i forvaltningsplanen vist som teig uten ny tilrettelegging eller inngrep, og i omtalen står bl.a.: «*Hurrunganeområdet er viktig for villreinen. Det er difor viktig at det ikkje vert gjennomført tilretteleggingstiltak som fører til auka ferdsel, og at tiltaka medverkar til at ferdsla held seg på faste stader.*» For bevaring av verneverdiene i dette området i et langsiktig perspektiv må det tas overordna vurdering av samla påvirkning, og ikke gi enkelttillatelse som vil skape presedens for påfølgende søknader.

Konklusjon

Ut ifra ei samla vurdering kan det ikke anbefales å gi dispensasjon i dette tilfellet. Den vesle villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sterkt pressa, og er sårbar overfor den stadig økende ferdselen gjennom større og større deler av året. Dronefilmer som profilerer området vil nå fram til svært mange, og kan bidra til å trekke enda flere besøkende til området. Tiltaket blir derfor vurdert å være i konflikt med naturmangfoldlovas § 48, som understreker at dispensasjon i medhold av denne regelen bare er aktuelt for tiltak som ikke er i konflikt med verneformål og som ikke vil gå ut over noen av de definerte verneverdiene. Villrein er blant de definerte verneverdiene, og sjøl om filiminga vil foregå på en måte som ikke forstyrrer reinen direkte, kan markedsføringseffekten skape økt trafikk til området – også i perioder da reinen er svært sårbar overfor forstyrrelser. Videre inneholder formålsparagrafen et tilleggsformål om at allmenheten skal «*ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging*». Ettersom dronebruken har økt, har vi de seinare åra fått flere henvendelser fra publikum om at de har opplevd forstyrrende dronebruk på turer langt til fjells, der de mente å kunne være i fred for motoriserte aktiviteter. Dette understreker at dispensasjoner innen de villmarksprega områdene av nasjonalparken ikke er en ønsket utvikling.

Revisjon av forvaltningsplanen pågår, og overordna retningslinjer for ulike aktiviteter i de villmarksprega områdene av nasjonalparken og det sårbare området for villreinen i Vest-Jotunheimen vil utarbeides i tråd med intensjonene i verneforskrifta og i nær dialog med villreinnemnda.

På bakgrunn av etablert forvaltningspraksis og vurderinger blir det gjort delegert vedtak.

Vedtak:

Med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark, § 3 pkt 7.3, avslås søknad av 23.02.21 fra Nordisk Film TV AS om dispensasjon for bruk av drone for filming i Hurrungane våren 2021.

Villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sårbar, og tiltak som bidrar til markedsføring og økt trafikk inn mot dette området kan gå ut over verneverdiene og være i strid med verneformålet. Det vises til vilkår satt i naturmangfoldlovas § 48 om at dispensasjon bare kan gis for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig»*. Begge vilkår må være oppfylt.

En dispensasjon vil skape uheldig presedens og bidra til å kunne påvirke verneverdier og verneformål i en negativ retning. Med henvisning til §§ 9 og 10 i naturmangfoldlova om føre-var-prinsippet og hensynet til økosystemtilnærming og samla belastning, blir det ikke gitt dispensasjon for kommersiell filming for underholdningsprogrammer o.l. innen sårbare områder, da dette vil skape uheldig presedens for seinere saker og medføre stor samla belastning på villreinområdet over tid.

Formålsparagrafen i verneforskrifta legger videre til grunn at *«Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»*. I forvaltningsplanen er det vektlagt å bevare Hurrungane og de andre grønne sonene som områder med villmarkspreget, der en skal kunne oppleve naturen med minst mulig forstyrrelser.

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningslova. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via nasjonalparkstyret innen 3 uker etter mottatt vedtak.

Med hilsen

Kari Sveen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

SNO v/ Rigmor Solem

Statsforvaltaren i Vestland

Statsforvalteren i Innlandet

Luster kommune

Villreinnemnda for Sogn og Fjordane

Eldrid Nedrelo

Statens hus, Njøsavegen 2 6863

Postboks 987

Rådhuset

v/ Siri Bøthun

6863

2604

6868

6896

LEIKANGER

LILLEHAMMER

GAUPNE

Fresvik

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Nordisk Film TV AS v/ Marte Vatle

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2020/3289-4 432.3

Dykkar ref.

Dato 20.03.2020

Jotunheimen NP - Avslag på søknad - 2020 - Bruk av drone i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS

Viser til søknad ved e-post 26.02.2020 og til e-postutveksling 04.03.20.
Nasjonalparkstyret behandla saka i møte 18. mars 2020, og gjorde slik vedtak:

Med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark, § 3 pkt 7.3, avslår Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen søknad fra Nordisk Film TV AS om dispensasjon for bruk av drone til filming Hurrungane.

I forvaltningsplanen er det vektlagt å bevare Hurrungane er som et område med villmarkspreg, der en skal kunne oppleve naturen med minst mulig forstyrrelser. Villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sårbar, og tiltak som bidrar til markedsføring og økt trafikk inn til dette området kan gå ut over verneverdiene, og dermed være i strid med verneformålet. Det vises til vilkår satt i naturmangfoldlovas § 48 om at dispensasjon bare kan gis for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.» Med henvisning til føre-var-prinsippet og hensynet til økosystemtilnærming og samla belastning blir det ikke gitt dispensasjon for kommersiell filming for underholdningsprogrammer o.l. innen sårbare områder, da dette vil skape uheldig presedens for seinere saker og økt samla belastning.

Revisjon av forvaltningsplanen pågår, og overordna retningslinjer for ulike aktiviteter i de villmarksprega områdene av nasjonalparken og det sårbare området for villreinen i Vest-Jotunheimen vil utarbeides i tråd med intensjonene i verneforskrifta og i nær dialog med villreinnemnda.

Viser elles til vedlagt utskrift av møtebok, sak 16/2020, med fullstendig saksutredning.

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningslova. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Nasjonalparkstyret innen 3 uker etter at brevet er mottatt.

Med hilsen

Kari Sveen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Fjellstyret for Luster Austre SNO v/ Rigmor Solem	Rådhuset	6868	GAUPNE
Luster kommune Villreinnemnda for Vest- Jotunheimen	Rådhuset	6868	GAUPNE
Fylkesmannen i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Innlandet Johannes Pøhmer Skahjem	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/3289-3

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 04.03.2020

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	16/2020	18.03.2020

Jotunheimen NP - Dispensasjon - 2020 - Bruk av drone i forbindelse med TV-program - Nordisk Film TV AS

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark, § 3 pkt 7.3, avslår Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen søknad fra Nordisk Film TV AS om dispensasjon for bruk av drone til filming Hurrungane.

I forvaltningsplanen er det vektlagt å bevare Hurrungane er som et område med villmarkspreget, der en skal kunne oppleve naturen med minst mulig forstyrrelser. Villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sårbar, og tiltak som bidrar til markedsføring og økt trafikk inn til dette området kan gå ut over verneverdiene, og dermed være i strid med verneformålet. Det vises til vilkår satt i naturmangfoldlovas § 48 om at dispensasjon bare kan gis for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.»* Med henvisning til føre-var-prinsippet og hensynet til økosystemtilnærming og samla belastning blir det ikke gitt dispensasjon for kommersiell filming for underholdningsprogrammer o.l. innen sårbare områder, da dette vil skape uheldig presedens for seinere saker og økt samla belastning.

Revisjon av forvaltningsplanen pågår, og overordna retningslinjer for ulike aktiviteter i de villmarksprega områdene av nasjonalparken og det sårbare området for villreinen i Vest-Jotunheimen vil utarbeides i tråd med intensjonene i verneforskrifta og i nær dialog med villreinnemnda.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 18.03.2020

Vedtak

Som innstillinga. Enstemmig.

Dokument i saka

- Søknad ved e-post av 26.02.20 fra Nordisk Film TV AS
- Mailutveksling mellom søker og nasjonalparkforvalter 4. mars

Tidligere saker i Hurrungane der det er gitt avslag på søknader om bruk av drone:

- Sak AU-4/2016 – Avslag på søknad om droneflyging for filming av skikjøring i Hurrungane
- Sak AU-5/2016 – Avslag på søknad om droneflyging for filming av bestigning av Ringstind i Hurrungane
- Styresak 13/2017 – Avslag på søknad om droneflyging for bakgrunnsfilming i Hurrungane til TV-serie
- Sak AU-2/2019 – Avslag på søknad om bruk av drone for filming i Hurrungane - Norrøna Sport AS

En har i tillegg hatt flere henvendelser om dronebruk innen sårbare områder, der søknaden er blitt endra slik at aktiviteten blir styrt mot mer robuste områder – jf. for eksempel sak 30/2019, der Nordisk Film TV AS endra søknad om innspilling av 71 grader nord kjendis til en topp ved Smørstabbrean i stedet for topptur i Hurrungane, etter konstruktiv dialog med forvalter på forhånd.

Saksopplysninger

Søker er gjennom mailutveksling 4. mars orientert om at bruk av drone for kommersiell filming i Hurrungane-området er i strid med etablert forvaltningspraksis, og at endring i denne praksisen vil kunne skape uheldig presedens. På bakgrunn av dette er søker oppfordret til å finne alternativt turmål. Søker ber likevel om å få en behandling av søknaden i styret. Av hensyn til programmet er det også bedt om at innhold i søknaden unntas fra offentlighet.

Søknaden har følgende ordlyd:

*«Til Jotunheimen Nasjonalparkstyre,
følgende skriv inneholder en søknad for Nordisk Film Tv AS v/71° nord – sesong 22.
71° nord er Norges lengstlevende realityprogram og har nå gått sammenhengende siden
1999. Konseptet går ut på at et knippe mennesker skal ta seg gjennom noe av Norges mest
spektakulære natur. Her vil de møte ulike hindringer; vill norsk natur i kombinasjon med
ulike konkurranser er med på å utfordre deltakerne både fysisk og psykisk.
Våren 2020 vil sesong 22 av 71° nord spilles inn. Da vil en av sesongens etapper spilles inn i
Luster kommune, hvor vi ønsker å filme med drone for å få de flotte bildene naturen
fortjener.
Samtlige av våre droneoperatører innehar RO1, RO2 eller RO3 sertifikat for å filme med
drone.
Det er ønskelig at dette skrivet blir unntatt offentligheten. Grunnlaget for dette er
sikkerheten på innspilling samt ønske om å holde både rute og hvilke deltakere som skal
være med på sesongen hemmelig. Ved å la søknaden ligge offentlig kan presse og
allmennheten se hvilke turområder vi befinner oss i, og til hvilken tid. Dette kan være et
forstyrrende element i forhold til sikkerheten underveis på innspillingen.»*

Nøyaktig tid og sted blir av hensyn til ønsket om å ikke røpe turmålet overfor deltakerne ikke nærmere utdypet. Styremedlemmene får all relevant informasjon muntlig i styremøtet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter revidert 13.08.2015. Styret har i møte 11.05.16 delegert nærmere definerte saker til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter. Saka kunne ut fra dette vært behandla administrativt, men det er en fordel at det nye styret får innsikt i alle typer saker som behandles av eller på vegne av nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark av 14.11.14 har forbud mot bruk av «modellfly og liknande» i nasjonalparken (§ 3 pkt. 7.3 om støy). Miljødirektoratet støtter tolkning om at «og liknande» omfatter droner. Det er ikke spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak, og søknad om dispensasjon må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfoldlova § 48.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordna myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Formålet med vern av nasjonalparken er «- - å ta vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som inneheld særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep. Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

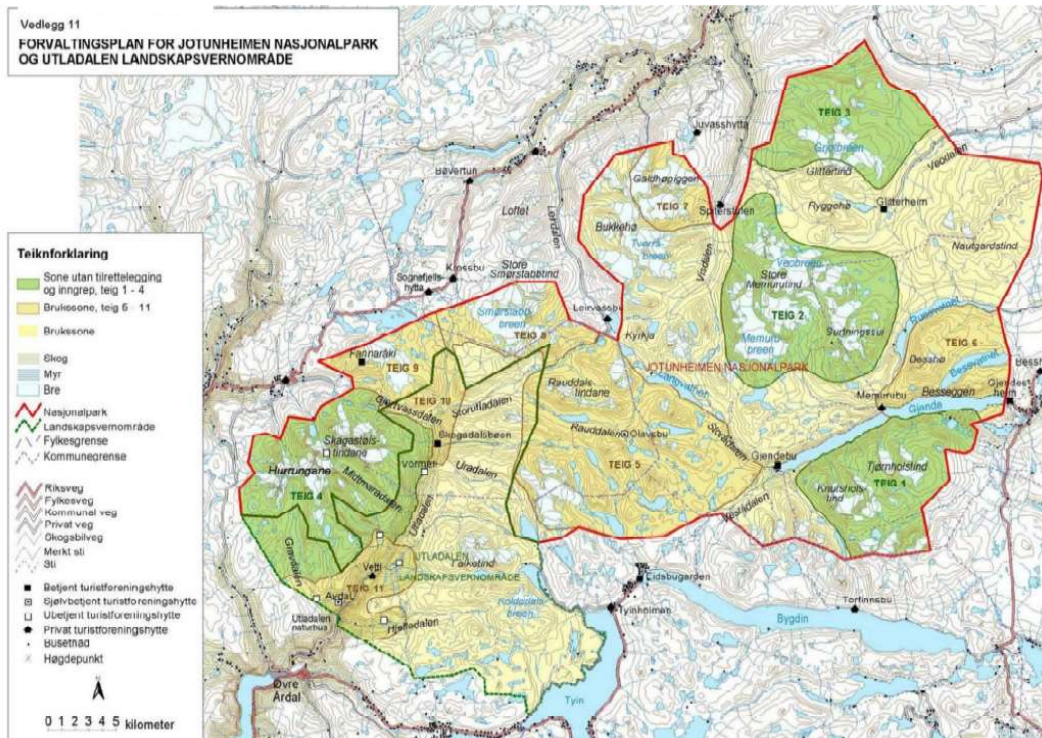
- Eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert naturmangfold, medrekna artar, bestandar, naturtypar og geologi
- - - -
- Leveområde for villreinen
- - - -

Ålmenta skal ha høve til uforstyrta naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Alle dispensasjoner skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovas §§ 8-12.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanutkastet fra 2008 gir ikke føringer for bruk av droner, ettersom det var en lite utbredt teknologi da planen ble utarbeidet. Regler for bruk av «modellfly og liknande» kom inn i verneforskrifta ved revisjonen i 2014. Forvaltningsplanen deler inn verneområdet i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tas det sikte på å bevare områdene markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrta. Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter, for eksempel bruk av droner. Hurrungane ligger i grønn sone med svært streng dispensasjonspraksis, og dronesøknader her blir i all hovedsak avslått. Kartutsnittet under viser sonedelinga i forvaltningsplanen:

Presedens

Det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i nml § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, så det er svært viktig å vurdere presedensvirkningen nøye. Likebehandlingsprinsippet gjør at det kan bli vanskelig å sortere mellom de mange aktørane som ønsker å filme innen nasjonalparken. Det er siste åra behandla mange dronesøknader i Jotunheimen, og de aller fleste søknader om bruk av drone i sårbare område har fått avslag. Det er i tidligere saker behandla av styret / arbeidsutvalget åpnet for begrensa bruk av drone for filming/fotografering med formål felles markedsføring i regi av reiselivsselskapene. Det er i disse sakene vektlagt om de aktuelle områdene tåler markedsføringa som dronefilmene bidrar til, og det er satt tydelig skille mellom de sårbare grønne sonene og de mer robuste områdene vist med gult i forvaltningsplanen.

Men også i de gule sonene er det viktig å unngå at det på sikt blir så mange unntak at det uthuler forbudet som er tydelig uttrykt i den reviderte verneforskrifta fra 2014. I grønne soner gis det normalt ingen dispensasjoner fra verneforskriftas forbud gitt i § 3 pkt. 7.3.

Vurdering

En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så ut fra støyhensyn er sjølve filminga lite problematisk så lenge optaka skjer i god avstand fra dyr/fugler og det vises hensyn til andre brukere. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare område overfor nye brukere kunne gi negativ effekt, ved at sårbare områder og arter blir utsatt for forstyrring i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året. Når det gjelder kommersiell filming er det innvilga noen få dispensasjoner for felles markedsføring i regi av reiselivsselskapene innen de såkalte «brukssonene» vist med gult i forvaltningsplanen, der det er vurdert at verken sjølve filminga eller effekten av å markedsføre området blir vurdert å komme i direkte konflikt med verneverdiene. I grønne soner er det ikke ønskelig med promotering som kan bidra til økt ferdsel, og her har saker av rent kommersiell karakter hovedsaklig fått avslag.

Dronefilming for underholdningsprogrammer o.l. blir anbefalt lagt utenom nasjonalpark, da det vil komme svært mange søknader om en først åpner for slike unntak. Det er ingen restriksjoner på fiming fra bakken, så markedsføringseffekten kan nok i praksis bli nesten den samme. Likevel vil det være i strid med verneforskrifta å gi dispensasjon for en aktivitet som forskrifta setter et konkret forbud mot.

Vurdering etter §§ 8-12:

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8 i nml.) er ganske bra når det gjelder villrein, og nærmere kartlegging av rovfugl pågår fortsatt. Det er mulig å sette vilkår for å unngå forstyrrelser knytta til det konkrete opptaket. Men det er vanskelig å forutsi hvordan promotering av et område gjennom ulike typer spektakulære filmer vil virke inn på bruken av området. I medhold av § 9 i nml. skal forvaltningsmyndigheten ta hensyn til «føre-var prinsippet» og vurdere den samla belastninga i området (§ 10 i nml.). Droner begynner å bli ganske vanlig, og svært mange ønsker å filme de majestetiske fjella i Hurrungane og resten av Jotunheimen. Samtidig er det her en villreinstamme som blir stadig mer pressa av forstyrrelser som gjør at reinen trekker unna, og den vesle og sårbare villreinstammen får mindre og mindre urørte områder til disposisjon. Ut fra økosystemtilnærming og samla belastning kan det ikke anbefales å gi dispensasjon fra verneforskrifta for å lage enda mer spektakulære filmer enn det en får med vanlige håndholdte kamera. Dette kan bidra til å øke trafikken i et område der en ønsker å opprettholde villmarkspreget, uten tilrettelegging eller spesiell promotering som kan resultere i økt ferdsel.

Hurrungane og villreinområdet er i forvaltningsplanen vist som teig uten ny tilrettelegging eller inngrep, og i omtalen står bl.a.: *«Hurrunganeområdet er viktig for villreinen. Det er difor viktig at det ikkje vert gjennomført tilretteleggingstiltak som fører til auka ferdsel, og at tiltaka medverkar til at ferdsla held seg på faste stader.»*

For bevaring av verneverdiene i et langsiktig perspektiv må det tas overordna vurdering av samla påvirkning, framfor å gi enkelttillatelser som vil skape presedens for påfølgende søknader.

Konklusjon

Ut ifra ei samla vurdering kan det ikke anbefales å gi dispensasjon i dette tilfellet. Den vesle villreinstammen i Vest-Jotunheimen er sterkt pressa, og er sårbar overfor den stadig økende ferdselen gjennom større og større deler av året. Dronefilmer som profilerer området vil nå fram til svært mange, og kan bidra til å trekke enda flere besøkende til området. Tiltaket blir derfor vurdert å være i konflikt med naturmangfoldlovas § 48, som understreker at dispensasjon i medhold av denne regelen bare er aktuelt for tiltak som ikke er i konflikt med verneformål eller kan gå ut over noen av de definerte verneverdiene. Villrein er blant de definerte verneverdiene, og sjøl om filiminga vil foregå på en måte som ikke forstyrrer, kan markedsføringseffekten av filmene skape økt trafikk til området – også i perioder da reinen er svært sårbar overfor forstyrrelser. Videre inneholder formålsparagrafen et tilleggsformål om at allmenheten skal *«ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»*. Etersom dronebruken har økt, har vi de seinare åra fått flere henvendelser fra publikum om at de har opplevd forstyrrende dronebruk på turer langt til fjells, der de mente å kunne være i fred for motoriserte aktiviteter. Dette understreker at dispensasjoner innen de villmarksprega områdene av nasjonalparken ikke er en ønsket utvikling.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/3144-3

Saksbehandlar: Eldrid Nedrelo

Dato: 22.03.2021

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	18/2021	08.04.2021

Jotunheimen nasjonalpark - Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - Tilsyn med villrein - Vest-Jotunheimen Villreinutval

Innstilling frå forvaltar

Med heimel i verneforskrifta for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde § 4 fyrste alternativ, jf. naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd, fyrste alternativ avslår Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen søknaden frå Vest-Jotunheimen Villreinutval om bruk av snøskuter for tilsyn med villrein.

I vurderinga er det lagt særleg vekt på at omsøkt tiltak vil kunne kome til skade for verneverdiane og verneformålet, jf. verneforskrifta for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde §§ 2. Føre-var-prinsippet (naturmangfaldlova §9), omsynet til samla belastning (naturmangfaldlova § 10), og faren for presedens for andre liknande tilfelle.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Søknad om løyve til bruk av snøskuter i oppsynsoppdrag, datert 08.03.21.
- E-post av 15.03.21 frå nasjonalparkforvaltar til søkjar om tilleggsopplysningar til søknaden.
- Tilleggsopplysningar til søknaden frå Vest-Jotunheimen Villreinutval i e-post av 17.03.21
- Telefonsamtale mellom søkjar og forvaltar den 18.03.21

Saksopplysningar

Søknad om løyve til bruk av snøskuter i oppsynsoppdrag,

Vestjotunheimen villreinutval er ein samanslutning av alle grunneigarane i Luster og Årdal kommune med rettar i vestjotunheimen villreinområde.

Utvalets oppgåver er praktisk forvaltning av villreinstammen i samarbeid med Villreinnemnda. Vi har ansvar for organisering av oppsyn, utarbeiding av bestandsplanar, høyringspart i saker som berører villreinområdet og telling.

*Vi er komen i ein situasjon der vi ikkje lenger kan leige inn oppsyn i same omfang frå Fjellstyra i Årdal og Luster som tidligare. Tidligare har vi hatt eit samarbeid der oppsyn for Fjellstyret har også hatt "auga" for villrein på sine oppsynstyrar. Luster Austre Fjellstyre selger ikkje lenger denne tjenesten til oss. Dei har og redusert sine oppsynsaktivitetar, det betyr at vi ikkje får samkøyrte oppsyn for Fjellstyret og Villreinutvalet. Vi har ikkje økonomi til å leige oppsyn til oppgåver knytta til overvåking og kontroll. **

Ei løysing på denne saka er at villreinutvalet får tildelt løyve til bruk av snøskuter ifm med registrering og oppsyn av villrein innanfor heile Vestjotunheimen Villreinområde. Da har vi ei løysing der vi betalar for faktiske utgifter til eigar av snøskuter. Sjølv oppsynsdelen vil da føregå på dugnad frå medlemmer i eller knytta til villreinutvalet.

Vi ynskjer løyve til å nytte to skuterar til oppsyn med bestanden og om det skulle vere naudsynt å rykke ut ifm registrering av ulovleg tamreinbeite i villreinområde.

Vestjotunheimen villreinutval vil ikkje gå til innkjøp av snøskuter men inngå avtale med lokalkjente grunneigarar, redningskorps eller idrettslag. Det er viktig at vi har dei rette personane til å utføre oppdraget, dei skal og representere utvalet om situasjonar oppstår.

Steinar Mørkrid og son vil vere to vi vil kunne nytte, dei har utstyr og er kjent i fjellet. Dei utøver i dag oppdrag med løypemerkning og transport til Skogadalsbøen. Dette er oppdrag som kan samordnast men vi treng likevel å kunne rykke ut utanom desse områdene

Motrorferdselen ifm våre oppgåver vil ikkje verte større en det som tidligare år har vore nytta ifm oppsynsteneste for villreinutvalet.

Vi har i tillegg eit samarbeid med SNO der dei rapporterer inn observert rein til oss ifm andre oppdrag. I tillegg vil dei kunne bistå oss noko ifm

*Vi ber om godkjenning av løyve for bruk av **to snøskuterar** i det området av Årdal kommune som ligg innanfor Vestjotunheimen villreinområde. Også det som ligg innanfor Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen Landskapsvernområde. Syner til kart og beskrivelse av området i vedlegg*

Ber om at løyve vert gjeve for 3-5 år.

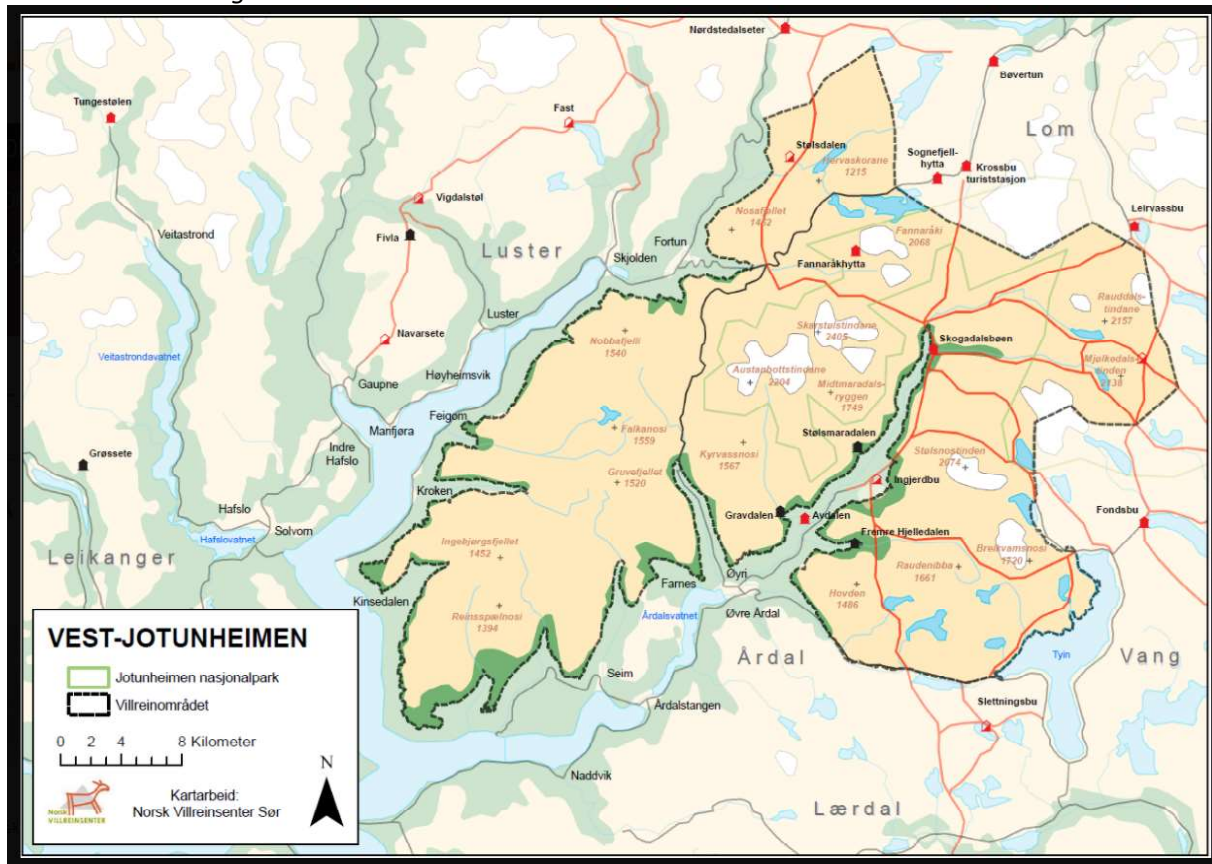
Likelydande søknad går til Luster kommune og Nasjonalparkstyre for Jotunheimen og Utladalen.

** Forvaltar viser til avsnittet «Vurdering» lenger ned i saka om at SNO er jamleg ute i området i samband med tilsyn og kontroll: Villrein er ein nasjonal ansvarsart som SNO er pålagt å føre tilsyn med. SNO har avtale om tenestekjøp med Årdal Fjellstyre og dei har bae partar oppsynsturar med særskilt villrein for auga i det aktuelle området. SNO driv også med jervesporing både i Luster og i Årdal innanfor verneområda, også på desse turane held SNO auga med villrein. Elles fører SNO frå Innlandet tilsyn i grenseområda mellom Breheimen og Jotunheimen. Tidlegare oppsyn i Luster Austre Fjellstyre hadde først og fremst tilsyn med villrein i samband med jerveregistrering i området. Ein kan såleis ikkje sjå at den samla innsatsen frå oppsynet si side er vesentleg redusert, sjølv om Luster Austre Fjellstyre har redusert aktiviteten.*

Vedlegg til søknaden

Vest–Jotunheim villreinområde avgrensas mot vest og sør av henholdsvis Lusterfjorden og Årdalsfjorden–Øvre Årdal. Fra Øvre Årdal mot Tyin er grensen sammenfallende med Rv. 53 til Tyinvatnet, og derfra sammenfallende med fylkesgrensen mot Oppland til Liabrevatnet.

Fra Liabrevatnet går grensen i sørvestlig retning over Liabrekulen til Liaflui. Derfra går grensen i rett linje til Åsete i Fortunsdalen og videre ned Fortunsdalen til Lusterfjorden. I 1993 ble det bestemt at villreinområdet skulle deles i to geografiske soner, med Utlea/ Storutladalen som grense mellom dem.

Førespurnad om utfyllende opplysningar til søknaden, e-post datert 15.03.21 frå nasjonalparkforvaltar

Hei, vi viser til søknaden dykkar om løyve til bruk av snøskuter i oppsynsoppdrag, motteken den 10. mars.

Eg skulle gjerne hatt litt meir utfyllende informasjon om kva de legg i «registrering og oppsyn av villrein».

Inneber dette også bruk av snøskuter i samband med teljing? Motorferdsla det her vert søkt om, er den forankra i en plan?

Tilleggsopplysningar til søknaden, e-post datert 17.03.21 frå Vest-Jotunheimen Villreinutval

Vi har nytta oppsynsløyve til Luster Fjellstyre, Aina og Einar, som då var innleigd på oppdrag for Villreinutvalet. Vi har for tida ikkje slik avtale og må da ha eige løyve for å kunne gjere observasjonar i forkant av teljing. Det gjer det lettare og billigare for oss å utføre totalteljing som vil føregå frå helikopter i etterkant av observasjon. Vi har og tilhøver der tamrein nærmar seg villrein og vi skal halde oppsyn med situasjon. Dette er noko som har teke seg opp siste åra. Seinast for nokre veker sidan.

På spørsmål om dette er forankra i plan så er sjølve køyringen ikkje det da vår Bestandsplan har gått ut og vi arbeidar for tida med ny.

Om vi skal konkretisere det i ein plan må det verte køyring ilt februar/ mars ifm teljing. Her er det snakk om 2-4 turar i året. Vi har god dialog med SNO når dei er ute på sporing eller andre oppdrag, dei rapporterer kvar rein er og kor mange. Somme år er det tilstrekkelig før teljing med helikopter, då køyrer sjølvstakt ikkje Villreinutvalet.

Når det gjeld andre oppdrag som i tilfelle med tamreinbeite i villreinområdet så er det oppdrag som ikkje kan vere i noko plan. Vi må ha mulegheit til å kunne rykke ut på nokre timars varsel, evt ein dag. Vi har dialog med tamreinnæringa om varslng, dei skal varsle minst ein dag før dei skal inn for å hente rein eller at dei er på veg og ikkje får avverga. Det siste har vorte dårlegare siste åra.

Samla køyring vil eg tru ikkje vert meir en 4-6 turar i året. Mest truleg vert det ingen køyring inn i Nasjonalpark og Landskapsvernområde då teljingen stort sett er utanfor desse områda. Det er mest truleg at det kan verte turar ifm tamrein som kjem inn. Det gjeld og i Årdal Austre statsallmenning.

Håpar dette var avklarande

Telefonsamtale mellom forvaltar og søkjar den 18.03.21

I telefonsamtale den 18.03.21 opplyser søkjar om at strukturteljinga er tenkt gjennomført så snart som råd, men ein er avhengig av gode flyforhold og helst nysnø. Teljinga bør ideelt skje i februar eller i byrjinga av mars, i god tid før kalving. Det vert også opplyst om at det ikkje vil vera behov for bruk av snøskuter innanfor nasjonalparken eller landskapsvernområdet i år, då det mest sannsynleg ikkje er villrein i desse områda på noverande tidspunkt.

Forvaltar synte til dialog med SNO i Lom og Skjåk som har opplyst om at tamrein no er i Lomseggen-området. Største faren for samanblanding mellom villrein og tamrein på Sognefjellet er i perioden januar – fyrst i februar, og ein meiner difor sjansen for samanblanding mellom villrein og tamrein er svært liten frå mars og utover. Søkjar stadfesta dette. Søkjar viser til at det ut frå erfaring oppstår fare for samanblanding om lag ein gong årleg og at det er ønskje om løyve til ein tur til å handtere slike situasjonar. Forvaltar synte til at dersom slike tilfelle oppstår er praksis frå andre område at ein evt. handterer det med hasteløyve når situasjonen oppstår.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndigheit for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av vedtekter, sist revidert 13.08.2015.

Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde av 14.11.14

Formålet med Utladalen landskapsvernområde er «- - - å ta vare på eit vilt og vakkert vestlandslandskap med økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi og som er identitetsskapande, i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark.

Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- eit naturområde med eit rikt dyre- og planteliv som pregar dette.
- - -

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Etter verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde, er motorferdsel på land og i vatn, medrekna start og landing med luftfartøy, og lågtflyging under 300 m over bakken forbode

(verneforskrifta § 3 pkt. 6.1), med unnatak gjeve i pkt. 6.2 og 6.3. Det er ikkje nokon spesifisert unntaksregel for motorferdsel knytt til tilsyn med villrein i verneforskrifta for nasjonalparken, og ein søknad om dispensasjon krev difor behandling etter den generelle dispensasjonsheimelen i § 4 første alternativ, dvs. vurdering etter naturmangfaldlova § 48 første ledd, første alternativ.

Formålet med Jotunheimen nasjonalpark er «å ta vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som inneheld særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep.

Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- *Eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert naturmangfal, medrekna artar, bestandar, naturtypar og geologi.*
- - - -
- *Leveområde for villreinen*
- *Klturminne*

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Etter verneforskrifta for Jotunheimen nasjonalpark, er motorferdsel på land og i vatn, medrekna start og landing med luftfartøy, og lågtflyging under 300 m over bakken forbode (verneforskrifta § 3 pkt. 6.1), med unnatak gjeve i pkt. 6.2 og 6.3.

Det er ikkje nokon spesifisert unntaksregel for motorferdsel knytt til privat tilsyn med villrein i verneforskrifta for nasjonalparken, og ein søknad om dispensasjon krev difor behandling etter den generelle dispensasjonsheimelen i § 4 første alternativ, dvs. vurdering etter naturmangfaldlova § 48 første ledd, første alternativ.

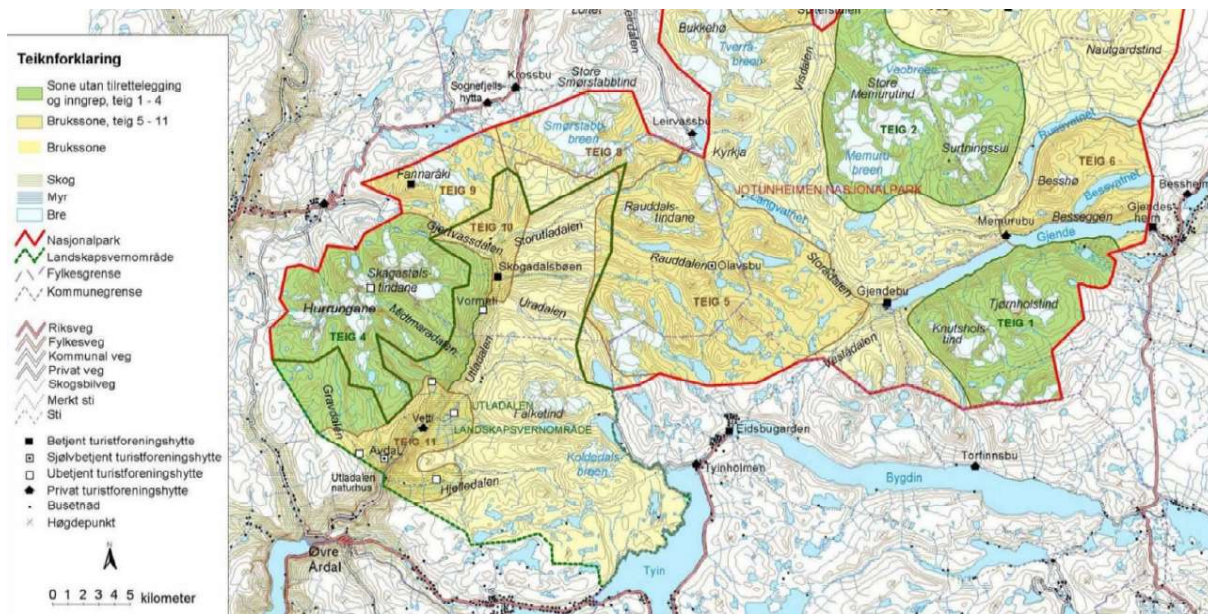
Naturmangfaldlova § 48 set svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjonen må ikkje gjevast sjølv om vilkåra er oppfylt. Det skal gjerast ei konkret vurdering i den einskilde saka, og skjøn og retningsliner frå overordna styresmakter er del av vurderinga samstundes som ein skal vektlegge tilrettelegging for verdiskaping. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene gjeve i vernevedtaket, men er ein sikkerheitsventil som skal fange opp uføresette eller heilt spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet.

Forvaltningsplan (Utkast 2008)

I forvaltningsplanen er det presisert at «Det er generelt ønskeleg å halde omfanget av motorferdsel i Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernordning så lågt som mogleg, både når det gjeld vinter og sommar, på land og på vatn og i lufta. Også lovleg motorferdsel skal haldast på eit så lågt nivå som mogleg, og må avgrense seg til det som er naudsynt.»

Forvaltningsplanen deler verneområdet inn i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tek ein sikte på å bevare områda markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mogleg uforstyrra. Soneinndelinga gjeld både i høve til tekniske inngrep og ulike aktivitetar, som bruk av motorferdsel.

Kartet nedanfor viser soneinndelinga i forvaltningsplanen, med grønne teigar som skjerma:

Motorferdsla det her er søkt om for tilsyn med villrein vil i utgangspunktet gjelde følgjande område i Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde:

- Teig 4 (grøn sone)
- Delar av teig 8 (brukssone)
- Teig 9 (brukssone)
- Teig 10 (brukssone)
- Teig 11 (brukssone)
- Brukssone

I brukssone er det opna for ein viss aktivitet så lenge ein tek omsyn til sårbare artar og andre verneverdiar.

I e-post av 17.03 vert det opplyst om at det mest truleg ikkje vert noko køyring i nasjonalparken og landskapsvernområdet då teljinga stort sett er utanfor desse områda. Det vert presisert at «*motorferdsel i nasjonalparken og landskapsvernområdet er mest aktuelt knytt til situasjonar der det kjem tamrein inn i villreinområdet. Dette gjeld òg i Årdal Austre Statsallmenning.*»

Dette gjeld først og fremst teig 8 og 9.

Naturmangfaldlova

Bruk av naturmangfaldlova § 48 er omtala til slutt i avsnittet om *Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde* av 14.11.14 ovanfor og blir difor ikkje nærare omtala her.

Alle tiltak skal også vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, førevarprinsippet, samla belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringing berast av tiltakshavar, og miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar), jf. § 7.

Presedens

Evt. bruk av snøskuter for tilsyn med villrein bør knytast direkte til strukturteljinga for å samle motorferdsla mest mogleg i tid og rom. Dersom ein ser at det er behov for bruk av snøskuter i samband med framtidig teljing av villrein, vil det vera positivt at søkjar samordnar desse søknadene frå og med 2022.

Ein er ikkje kjend med at det er vanleg praksis innanfor verneområda i andre villreinområde at villreinutvalet har eit eige løyve til bruk av snøskuter for å kunne rykke ut ved

samanblanding mellom tamrein og villrein. Det er til saman 24 villreinområde i Norge og ein meiner at bruk av snøskuter til ei form for privat oppsyn vil kunne skape uheldig presedens.

Vurdering

Å ta vare på leveområde for villreinen er eit av dei spesifikke formåla med vernet i Jotunheimen nasjonalpark. Ei av hovudoppgåvene til villreinutvalet er knytt til bestandsforvaltning med gjennomføring av årlege teljingar og registreringar som grunnlag for fastsetjing av fellingskvotar. God kunnskap om villreinstammen, slik som teljingar, er heilt grunnleggande for å kunne drive ei god forvaltning. Bruk av helikopter for teljing av villreinen i Vest-Jotunheimen har vore vanleg praksis i ei årrekke. Villreinutvalet har eit eige løyve til dette formålet som gjeld til og med 2021.

I e-post frå søkjar av 17.03.21 blir det opplyst om at det mest truleg ikkje vert køyring med bruk av snøskuter inn i nasjonalparken og landskapsvernområdet som omsøkt, då teljing av villrein stort sett føregår utanfor desse områda. Søkjar stadfesta at det ikkje er behov for dette i år i telefonsamtale den 18. mars. Søkjar opplyser samstundes om at teljinga er tenkt gjennomført så snart som råd med omsyn til kalving, men at det er ein føresetnad med gode flytilhøve og at det helst skal vera nysnø. Fostringsflokken for villrein trekker vanlegvis frå Hurrungane-området mot kalvingsområdet rundt 10. april, før kalvinga startar noko seinare i slutten av april – starten av mai. I denne perioden er villrein særleg sårbar og dyra bør ikkje stressast/uroast.

Det er generelt svært viktig å minimere uroing av villrein og andre dyre- og fuglearter i nasjonalparken og landskapsvernområdet, og det er viktig at motorferdsel vert avgrensa til det som er strengt naudsynt. SNO er jamleg ute i området i samband med tilsyn og kontroll. Villrein er ein nasjonal ansvarsart som SNO er pålagt å føre tilsyn med, og observasjonar vert registrert og er tilgjengelege i artsobservasjonar. SNO og Årdal Fjellstyre (etter avtale om tenestekjøp med SNO) har oppsynsturar med særskilt villrein for auga i det aktuelle området. SNO driv også med jervesporing både i Luster og i Årdal innanfor verneområda, også på desse turane held SNO auga med villrein. Og SNO frå Innlandet fører tilsyn i grenseområda mellom Breheimen og Jotunheimen.

SNO vil såleis kunne gje villreinutvalet opplysningar om observasjonar av villrein, også knytt til område der det kan vere fare for samanblanding med tamrein. Det er viktig med god informasjonsflyt mellom oppsynet og villreinutvalet for å redusera motorferdsel knytt til tilsyn med villrein.

I søknaden er det elles synt til at privatpersonar som kan drive tilsyn på vegner av villreinutvalet har andre oppdrag m.a. til Skogadalsbøen som vil kunne kombinerast med tilsyn med villrein, men at det er viktig å kunne rykke ut utanom desse områda. Det er som nemnt svært viktig at ein samordnar aktivitet knytt til motorferdsel så langt råd er, og ein ser ikkje at det er behov for eit eige løyve til bruk av snøskuter ved fare for samanblanding mellom tamrein og villrein i inneverande år sidan tamreinen no er i Lomseggenområdet. Etter påske vil tamreinen bli flytta frå Lomseggen over Høydalen, via Bøverkinnhalsen og Leirvassbu og til kalvingsområdet i Smådalen. Ved evt. fare for samanblanding mellom tamrein og villrein må det dessutan liggje føre løyve frå Miljødirektoratet for at ein evt. skal kunne jage villrein.

Ein er elles kjend med at tidlegare fjelloppsyn i Luster først og fremst hadde tilsyn med villrein i samband med jerveregistrering i området. Slik sett kan ein ikkje sjå at moglegheita for målretta tilsyn med villrein har gått særleg ned siste året.

Det er ikkje ein eigen heimel i verneforskrifta for å gi løyve til bruk av snøskuter for privat tilsyn med villrein. Søknaden må difor vurderast etter verneforskrifta § 4 fyrste alternativ, jf. naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd, fyrste alternativ. Naturmangfaldlova § 48 set svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkåra må

vera oppfylt. Forvaltar meiner det ikkje kan gjevast løyve til bruk av snøskuter i *heile* nasjonalparken og landskapsvernområdet for å kunne rykke ut ved evt. fare for samanblanding mellom tamrein og villrein då det vil kunne vere til skade for verneverdiane og verneformålet. Det er størst sannsyn for at samanblanding mellom tamrein og villrein vil kunne skje i januar – byrjinga av februar, og dette er også ein svært sårbar periode for trua og sårbare artar av rovfugl. Evt. uroing i denne perioden kan såleis kome til skade for verneverdiane og verneformålet, jf. verneforskrifta for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde §§ 2.

Kunnskapen om området er kjent gjennom forvaltningsplan for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde, Naturbase, Artsdatabanken og oppsyn i området ved Statens naturoppsyn. Det god oversikt over kva som kan påverke natur og miljø negativt. Bruk av snøskuter tidleg på vinteren vil m.a. kunne forstyrre trua og sårbare artar av rovfugl i etableringsfasen før- og tidleg i hekkinga. Kunnskapsgrunnlaget er godt, jf. naturmangfaldlova § 8, men ein veit ikkje på førehand kva rute som er aktuell å ta i akutte situasjonar ved evt. samanblanding mellom villrein og tamrein. Av omsyn verneverdiane og med bakgrunn i føre-var-prinsippet meiner ein difor at søknad om bruk av snøskuter i slike situasjonar bør avklarast når situasjonen oppstår, jf. naturmangfaldlova § 9. Ved konkret behov etter formell varsling frå Lom Tamreinlag til Villreinutvalet, vil forvaltar i samråd med styreleiar kunne gje eit hasteløyve som er avgrensa i tid og rom til konkret formål. Ein kan ikkje jage villrein utan at det føreligg eit vedtak om det frå Miljødirektoratet, og det må leggjast til grunn at tamreinlaget sjølve styrer sin flokk tilbake til eige område.

Økosystemtilnærming og samla belastning på verneområdet skal vurderast, jf. naturmangfaldlova § 10. Det er opplyst om at privatpersonar som kan drive oppsyn på vegner av Villreinutvalet har andre oppdrag til m.a. Skogadalsbøen som vil kunne kombinerast med tilsyn av villrein. Det er viktig å halda motorferdsel på eit lågt nivå, og i desse løyva er det sett vilkår om samordning av oppdrag i området. I den grad det er behov for å nytte snøskuter som eit ledd i førebuinga av strukturteljinga med helikopter, vil Vest-Jotunheimen Villreinutval kunne samordne desse søknadene frå og med 2022. Omsøkt tiltak vil elles kunne skape uheldig presedens, ikkje berre i verneområda i Jotunheimen, men også i andre nasjonalaparkar som er leveområde for villrein.

Det er ikkje relevant å vurdere naturmangfaldlova §§ 11 og 12 nærare.

Konklusjon

Med bakgrunn i vurderingane etter verneforskriftene for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde § 4 fyrste alternativ, jf. naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd, fyrste alternativ, samt naturmangfaldlova §§ 8-10, tilrår nasjonalparkforvaltaren å avslå søknaden frå Vest-Jotunheimen Villreinutval om bruk av snøskuter for tilsyn med villrein. I vurderinga er det lagt særleg vekt omsynet til verneverdiane og verneformålet, jf. verneforskriftene §§ 2, føre-var-prinsippet (naturmangfaldlova § 9), omsynet til samla belastning i området (naturmangfaldlova § 10) og faren for presedens i andre liknande saker.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/3723-2

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 26.03.2021

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	19/2021	08.04.2021

Uttale - Lom kommune - forslag til forskrift om åtferdsreglar etter friluftsløva - forbod mot camping / overnatting ved turisthytter og andre friluftsområde - høyring

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparstyret for Jotunheimen og Utladalen har ikkje innvendingar mot at det blir innført ferdselsreglar med heimel i friluftsløva § 15 for klart avgrensa område inntil turisthyttene Gjendebu, Memurubu og Glitterheim i Jotunheimen nasjonalpark. Ein ser at det kan vera nødvendig for å hindre forsøpling og uhygieniske forhold, og vanskar med å ivareta eigne gjester ved bedriftene.

Det er samtidig viktig å unngå for store avgrensingar i rettane som følgjer av friluftsløva, og ein stiller spørsmål ved storleiken på areala som er foreslått som forbodssone. Det er i høyringssaka vist til at ein vil følgje naturlege avgensingar i terrenget, og etter dette burde ein t.d. vurdere å bruke elvene Muru og Stienbuelve som avgrensing i sørvest for sonene rundt Memurubu og Glitterheim. Med for store restriksjonssoner kan det vera vanskeleg å få forståing for ordninga, jf. kravet om at det må vera eit konkret behov på det avgrensa området som skal kunne omfattast av ferdselsregulering i medhald av § 15 i friluftsløva.

Når det gjeld handheving av reglane, kan ein ikkje sjå at dette kan vera oppgåve for oppsynet i nasjonalparken. Det må vera ei sak for kommunen og dei aktuelle bedriftene å gje informasjon og føre tilsyn, i samarbeid med Statskog som grunneigar.

Ordninga bør følgjast opp med god informasjon med ei positiv tilnærming, og ikkje store forbodsskilt. Eventuelle nye skiltstativ i nasjonalparken må vurderast etter verneforskrifta.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

Høyringsbrev av 19.03.21 frå Lom kommune, med vedlegg:

- Formannskapsak 16-2021 - åtferdsreglar etter friluftsløva (Vedlegg i saka)
- Framlegg til forskrift om åtferdsreglar etter friluftsløva (Vedlegg til saka)

Saksopplysningar

Lom kommune har sendt forslag til forskrift om åtferdsreglar etter friluftsløva til høyring. Utdrag av høyringsbrevet:

«Formannskapet i Lom vedtok i sak 16/2021 å leggje forslag til ny *forskrift om åtferdsreglar etter friluftslova § 15 – forbod mot camping/ overnatting omkring turisthytter og mykje brukte friluftsområde i Lom kommune* ut til offentleg ettersyn. Høyringa blir kunngjort ved annonse i Fjuken 25.03.2021 og på kommunen si heimeside.

Bakgrunnen for forslaget er eit behov for å betre sanitære tilhøve og redusere tilgrising av naturen og helserisiko omkring turisthytter og andre friluftsområde med stor utfart. Det blir derfor foreslått å innføre sone med forbod mot overnatting/ camping omkring 8 turisthytter og 1 anna utfartsområde (badeplass ved Liabrue) i Lom kommune. 4 av desse turisthyttene har praktisert tilsvarande regulering med heimel i vedtak v/ Direktoratet for statens skoger på 1980-talet.

I følgje friluftslova § 15 krev innføring av slike åtferdsreglar samtykke frå grunneigar. Dette brevet går derfor til alle berørte grunneigarar. I tillegg går brevet til regionale myndigheiter, til Vågå kommune som grensar til to av sonene, til nasjonalparkstyra som blir berørt av forslaget, og til lokale og regionale frivillige organisasjonar som kan ha interesser knytt til forslaget. - - - -»

I formannskapssaka er det m.a. peika på at coronasitusjonen i 2020 skapte særlege utfordringar i høve til smittevernet. Fleire av turisthyttene har hatt ferdselsreglar tidlegare, og formannskapet tilrår at fleire område blir omfatta av eit nytt og oppdatert regelverk. Forbodssonene er nærare avgrensa på kartutsnitt – sjå vedlagt forslag til ferdselsreglar. Høyringsfristen er måndag 03.05.2021.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndigheit for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av vedtekter, sist revidert frå 01.01.2020. Styret kan gje uttaler i saker som vedkjem verneområdet, direkte eller indirekte.

Verneformål – forskrift

§ 1 i verneforskrifta slår m.a. fast at «*Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*»

Verneforskrifta § 3 pkt. 5.4 har ein regel for regulering av ferdsel for heilt spesielle høve: «*Innafor nærare avgrensa delar av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.*»

Denne heimelen er knytt til naturmangfald/naturmiljø, og er ikkje relevant i denne saka.

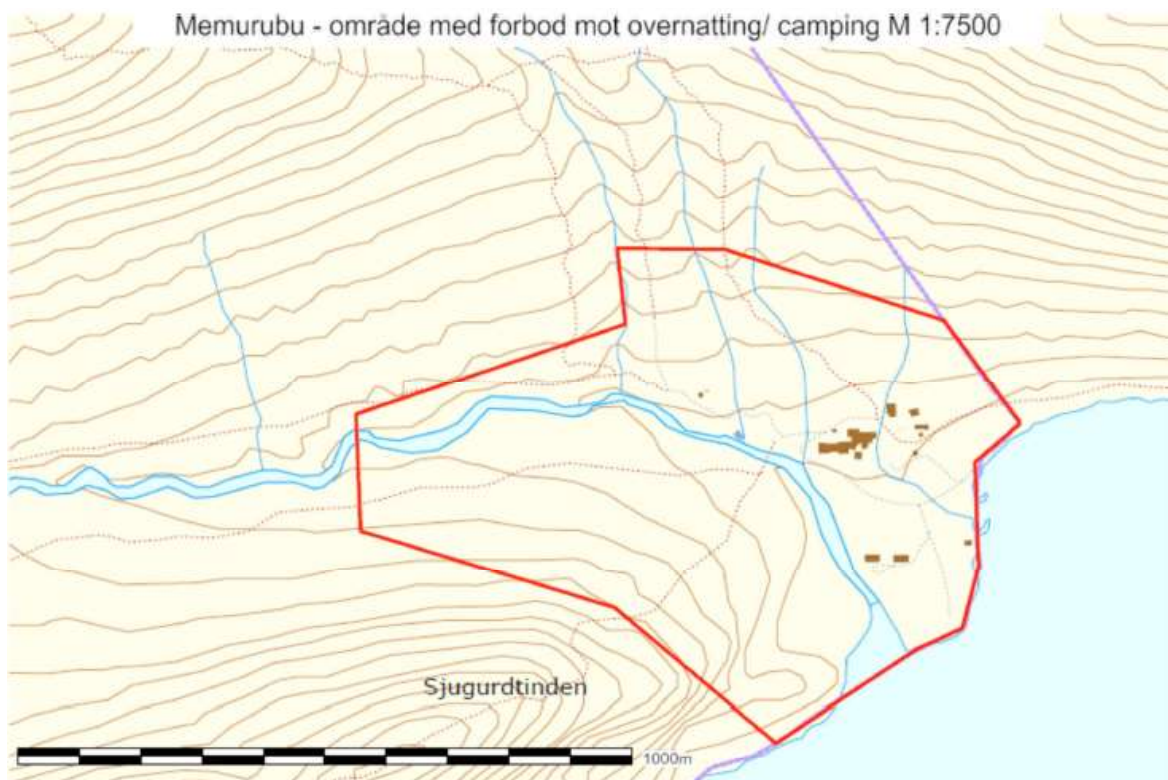
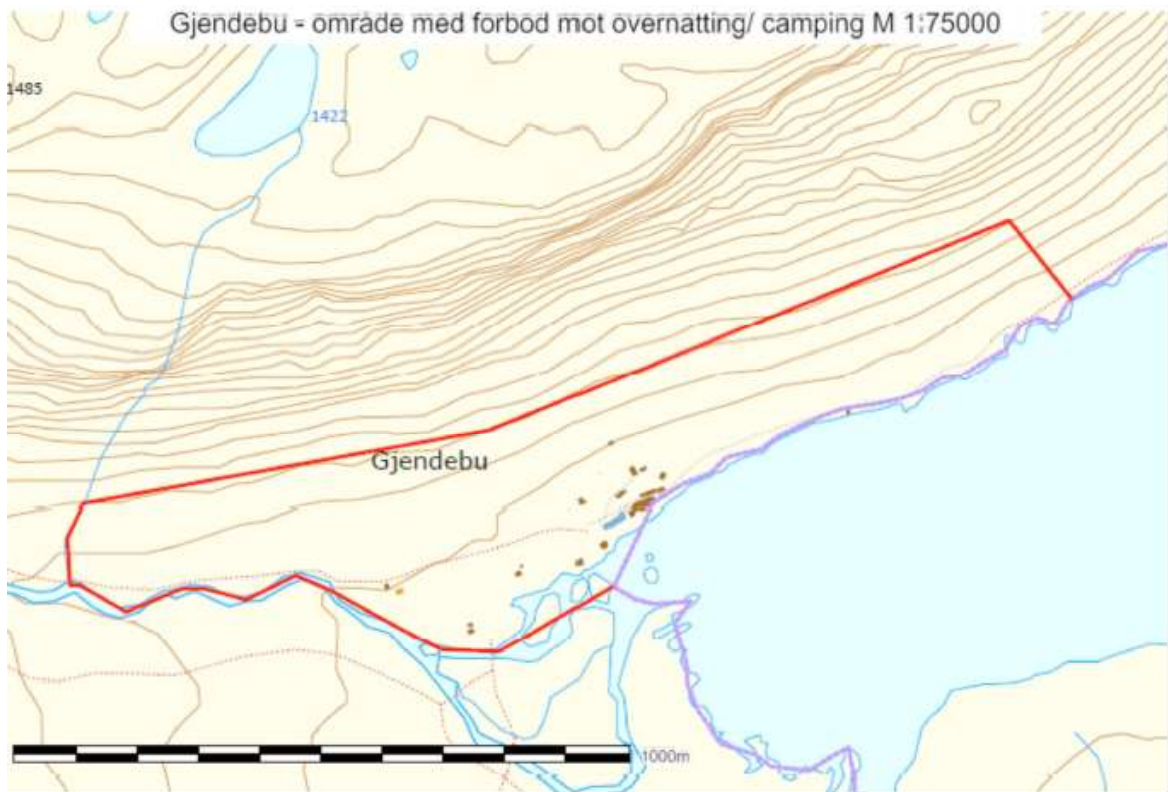
Kommunen si myndigheit etter friluftslova, forureiningslova og andre aktuelle lover gjeld parallelt med verneforskrifta.

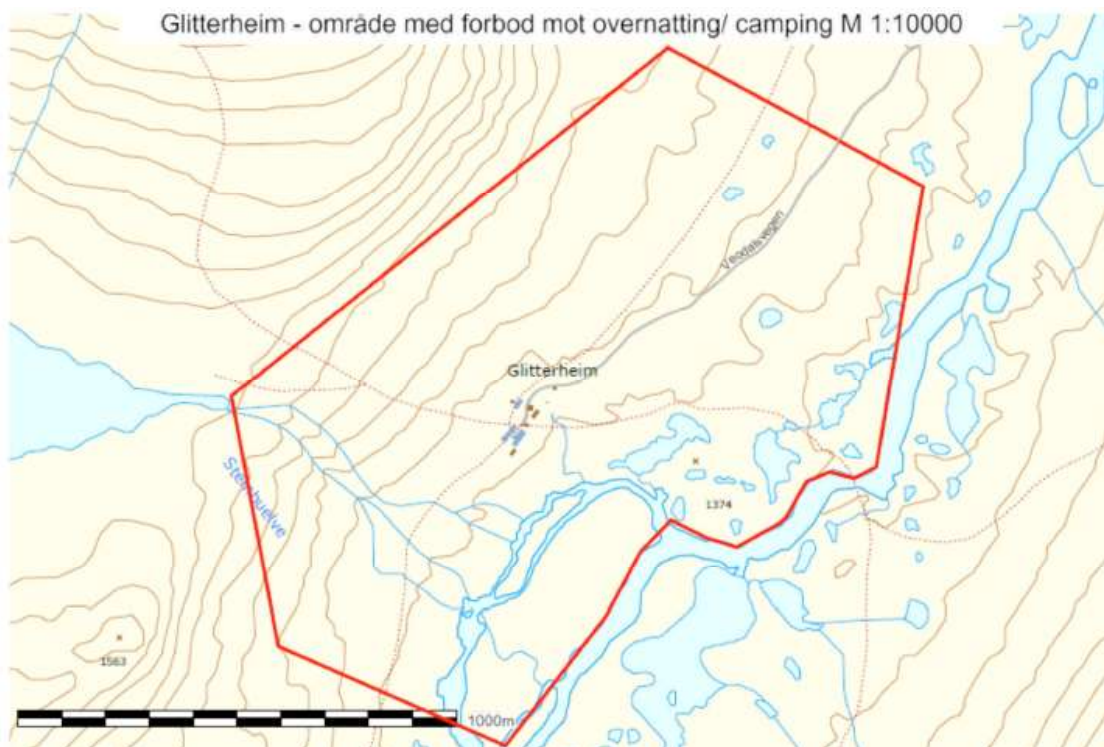
Vurdering

Forslaget omfattar følgjande område i nasjonalparken:

- a. område ved Gjendebu - gnr./bnr./fnr. 155/1/66 og delar av 155/1.
- b. område ved Memurubu - gnr./bnr./fnr. 155/1/51, 155/1/167 og delar av 155/1.
- c. område ved Glitterheim - gnr./bnr./fnr. 155/1/67 og delar av 155/1.

Innan desse kartfesta områda er det forslag om forbod mot utandørs overnatting utanom på plass som er tilrettelagt og blir tilvist av turisthytta. På dei tilrettelagte teltplassane kan gjester slå opp telt og få tilgang til sanitæranlegg mot betaling av ei mindre avgift til turisthytta. Dette gjev ordna tilhøve og hindrar ureining og uhygieniske forhold i nærområdet rundt hyttene.

Ein ser at det kan vera behov for å gjera det tydeleg at telting nær turisthyttene må skje i ordna former, og at vertskapet ikkje kan gje tilbod om bruk av sanitæranlegg m.m. utan godtgjersle for bruken. Ei regulering kan bidra til opprydding, men det er samtidig viktig å unngå at områda som blir regulert blir unødige store.

Det er i vurderinga i Lom formannskap vist til at «*Forbodssonene skal ha maksimal utstrekning 1 km frå turisthytta, avgrensinga bør om mogeleg følgje naturlege grenser i terrenget, vassdrag, vegar osv.*»

Det kan stillast spørsmål ved storleiken på areala som er foreslått som forbodssoner i saka. Det er i saka vist til at ein bør følgje naturlege avgrensingar i terrenget, og ein bør derfor kanskje vurdere å bruke elvene Muru og Steinbuelve som avgrensingar i sørvest for sonene rundt Memurubu og Glitterheim. Med for store avgrensingar kan det vera vanskeleg å få forståing for ordninga, jf. kravet om at det må vera eit konkret behov for regulering på eit område som skal kunne omfattast av ferdselsregulering i medhald av § 15 i friluftslova. Det er i saka vist til rundskriv T-3/07 Om lov om friluftslivet, utgjeve av Miljøverndep.

Restriksjoner kan bare legges på klart begrensede og konkret avgrensede områder.

Bestemmelsen kan vanskelig brukes til å legge begrensninger på bruk av større områder, f.eks. forbud mot overnatting i bobiler langs lengre vegstrekninger eller forbud mot bruk av strandsonen langs lengre elvestrekninger. Det kan vanskelig sies at utfarten er stor langs en større slik strekning i sin helhet.

Ut frå desse føringane kan særleg arealet på sørsida av Muru og opp mot Sjugurdpiggen vera litt i grenseland for å oppfylle vilkåra. Også ein del av dei andre avgrensingane som er foreslått bør vurderast nærare, da dei ikkje alltid følgjer naturlege formasjonar i landskapet.

Når det gjeld handheving av reglane, kan ein ikkje sjå for seg at dette kan vera oppgåve for oppsynet i nasjonalparken. Det må vera ei sak for kommunen og dei aktuelle bedriftene å gje informasjon, i samarbeid med Statskog som grunneigar. Ordninga bør følgjast opp med god informasjon med ei positiv tilnærming, og ikkje store forbodsskilt.

Eventuelle nye skiltstativ i nasjonalparken må vurderast etter verneforskrifta

Saksframlegg

Saksnummer	Møtedato	Utval
2021/16	16.03.2021	Formannskapet

**Regulering av camping ved turisthytter og andre friluftsområde –
åtfersdsreglar med heimel i friluftsløva § 15**

Vedlegg

- 1 Forskrift om åtfersdsreglar etter friluftsløva

Innstilling frå administrasjonssjefen

Formannskapet vedtek med heimel i Lov om friluftsliv av 28. juni 1957 nr.16 å leggje forslag til *ny forskrift om åtfersdsreglar etter friluftsløva § 15 – forbod mot camping/ overnatting omkring turisthytter og mykje brukte friluftsområde i Lom kommune* ut til offentleg ettersyn i 6 veker. Høyringa blir kunngjort ved annonse i Fjuken og på kommunen si heimeside.

Saksprotokoll i Formannskapet 16.03.2021:**Behandling**

Ordførar stilte spørsmål om habiliteten sin i behandlinga av saka fordi han er medeigar i ei av dei berørte turisthyttene.

Varaordførar overtok leiinga av møtet

Varaordførar sin innstilling: ordførar er innhabil

Votering

Ordførar er innhabil i behandling av saka

Samrøystes

Vedtak

Formannskapet vedtek med heimel i Lov om friluftsliv av 28. juni 1957 nr.16 å leggje forslag til ny forskrift om åtferdsreglar etter friluftslova § 15 – forbod mot camping/ overnatting omkring turisthytter og mykje brukte friluftsområde i Lom kommune ut til offentleg ettersyn i 6 veker. Høyringa blir kunngjort ved annonse i Fjuken og på kommunen si heimeside.

Samrøystes

Saksutgreiing

Sommaren 2020 mottok smittevernlegen i Lom bekymringsmelding knytt til Covid-19-smittefare i samband med "villcamping" nær fleire av turisthyttene, og dermed bruk av hyttene sine sanitæranlegg av personar som ikkje kan sporast ved event. smitteutbrot. Tilgrising av nærområdet omkring turisthyttene på grunn av slik villcamping er eit problem som har vore kjent lenge, men Covid-19-situasjonen har skapt nye utfordringar. Det har blitt reist spørsmål om kva for moglegheit kommunen har til å regulere slik camping.

Litt historikk omkring campingregulering ved turisthyttene:

Direktoratet for statens skoger gjorde i 1983 vedtak om reglar for "campingfri sone" omkring fleire turisthytter i Jotunheimen og Rondane, i Lom gjaldt dette vedtaket Spiterstulen, Gjendebu, Glitterheim og Bøvertun (den siste er som kjent ikkje turisthytte lenger). Vedtak vart gjort med heimel i friluftslova §15, vedtaksteksten er lagt ved nedanfor.

Likande vedtak vart gjort for Memurubu i 1987. Direktoratet for statens skoger vart nedlagt i 1993 og avløyst av Statskog som statleg foretak og juridisk grunneigar for statsallmenningen.

REGLER FOR CAMPING VED TURISTHYTTER

I medhold av § 15, siste ledd i lov om friluftslivet av 28. juni 1957 har Direktoratet for statens skoger fastsatt følgende regler for camping i et nærmere bestemt område rundt turisthyttene Spiterstulen, Bøvertun, Gjendebu, Glitterheim, Rondvassbu, Bjørnholla og Grimsdalshytta:

1. Innenfor en avstand av 0,5 - 1 km fra turisthytta er telting eller overnatting med tilsvarende innretninger ikke tillatt. Angående områdenes nøyaktige avgrensning henvises til oppslag ved hver enkelt hytte.
2. All overnatting innenfor dette området henvises til den etablerte teltplass ved turisthytta.
3. Nærmere bestemmelser om bruk av teltplassene finnes på oppslag ved den enkelte hytte.
4. Forsetlig eller aktløs overtredelse av disse regler kan medføre straffeansvar etter friluftslovens § 39.

Direktoratet for statens skoger
v/Gudbrandsdal skogforvaltning

På den tida desse vedtaka vart gjort kunne staten som grunneigar gjere vedtak etter § 15 i friluftsløva. I følgje tilbakemelding frå Miljødirektoratet 25.08.2020 gjeld ikkje desse vedtaka om campingreglar lenger, fordi heimelsgrunnlaget i friluftsløva for å fastsetje slike reglar/ åtfærdsreglar vart endra i 1996.

Slik friluftsløva er formulert i dag er det kommunen som kan gjere slike vedtak etter friluftsløva, ikkje grunneigar eller staten:

§ 15. (Regulering av ferdsel på visse friluftsområde)

Til regulering av ferdselen på område hvor utfarten er stor, kan kommunen med samtykke av eieren eller brukeren fastsette atferdsregler som enhver som ferdes på området plikter å følge. Reglene skal særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold.

Inntil nyleg var det i § 15 eit krav om at Fylkesmannen måtte stadfeste kommunen sitt vedtak om åtfærdsreglar. Dette kravet om stadfesting frå Fylkesmannen vart fjerna ved lovendring 19. juni 2020. Frå høyringsdokumentet i samband med lovendringa:

Atferdsregler etter § 15 kan utarbeides for å regulere ferdselen i attraktive og mye brukte friluftsområder. Reglene skal særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold. Eksempler på innhold i slike ordensregler kan være forbud mot telting eller regler for landsetting og fortøyning av båter. Kommunen kan utarbeide atferdsregler på friluftsområder uavhengig av hvem som eier grunnen, men eier eller bruker må samtykke til slik regulering.

I rundskriv T-3/07 *Om lov om friluftslivet*, utgjeve av Miljøverndep. 28.06.2007 står:

*Restriksjoner kan bare legges på klart **begrensede og konkret avgrensede områder**. Bestemmelsen kan vanskelig brukes til å legge begrensninger på bruk av større områder, f.eks. forbud mot overnatting i bobiler langs lengre vegstrekninger eller forbud mot bruk av strandsonen langs lengre elvestrekninger. Det kan vanskelig sies at utfarten er stor langs en større slik strekning i sin helhet.*

I tillegg til problemstillinga knytt til telting rundt turisthyttene har det ved fleire høve vore sett fokus på at badeplassen ved Liabruve er utsett for vesentleg tilgrising og forsøpling på grunn av og camping/ overnatting i telt, campingvogner og bular i sommarhalvåret.

Vurdering

Det går fram av ordlyden i friluftsløva § 15 at kommunen kan vedta åtfærdsreglar for å forby telting/ camping i mykje brukte friluftsområde. Sanitære tilhøve og helsetiltak er nemnt som relevant grunngeving for å innføre slike reguleringar.

Slike åtfærdsreglar vil i følgje friluftsløva § 24 ha status som kommunal forskrift. Kommunen må sjølv "sørge for at allmennhetens interesser ikke innskrenkes unødige". I samsvar med forvaltningslova § 37 (om forskrifter – utgreiingsplikt, førehandsvarsling og uttale frå interessentar) må ei forskrift derfor sendast på høyring før endeleg vedtak.

Tilgrising av naturen og uheldige sanitære tilhøve omkring turisthytter og andre friluftsområde med stor utfart er klart uheldig. Problemstillingar knytt til smittefare har forverra situasjonen. Administrasjonssjefen si vurdering er at kommunen bør vedta forskrift om forbod

mot camping/ overnatting for område omkring turisthytter i Lom, både dei hyttene som er omfatta av staten sine vedtak på 1980-talet, og andre turisthytter i fjellet som ikkje var nemnt i dei tidlegare vedtaka. Likeins bør tilsvarande forbod vurderast for badeplassen ved Liabru.

Etter administrasjonssjefen si vurdering bør slike reguleringar gjelde for klart definerte og avgrensa område, elles kan reguleringa oppfattast som eit angrep på allemannsretten. Administrasjonssjefen foreslår at kommunal forskrift med forbod mot camping/ overnatting skal gjelde følgjande område:

- a) område ved Gjendebu
- b) område ved Memurubu
- c) område ved Glitterheim
- d) område ved Spiterstulen
- e) område ved Juvasshytta
- f) område ved Leirvassbu
- g) område ved Krossbu
- h) område ved Sognefjellshytta
- i) badeplass ved Liabrua

Område a) - d) har som nemnt over hatt reglar for campingfrie soner sidan 1980-talet, vedtekne av Direktoratet for statens skoger. Område e) – f) gjeld turisthytter som på same måte som a) – d) ligg i tilknytning til DNT sitt løype-/ stignett, og som har stor trafikk av forbi-passerende fotturistar.

Forbodssonene skal ha maksimal utstrekning 1 km frå turisthytta, avgrensinga bør om mogeleg følgje naturlege grenser i terrenget, vassdrag, vegar osv. Forbodssonene er nærare avgrensa på kartutsnitt vedlagt forslaget.

Ved seinare evaluering av forskrifta kan det vurderast om det er nødvendig å ta inn andre friluftsområde/ område rundt andre turistbedrifter enn dei som er nemnt i punkt a) – i) over.

Forskrift om åtferdsreglar etter friluftslova § 15 – forbod mot camping/ overnatting omkring turisthytter og mykje brukte friluftsområde i Lom kommune

Fastsett av Lom kommune xx.xx.2021 med heimel i § 15 i lov om friluftslivet av 28. juni 1957 nr.16.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskrifta er å hindre ulemper knytt til sanitære tilhøve og helsesisiko i mykje brukte friluftsområde i Lom kommune.

§ 2. Virkeområde

Denne forskrifta gjeld følgjande område i Lom kommune, nærare avgrensa på kartvedlegg til forskrifta:

- a. område ved Gjendebu - gnr./bnr./fnr. 155/1/66 og delar av 155/1.
- b. område ved Memurubu - gnr./bnr./fnr. 155/1/51, 155/1/167 og delar av 155/1.
- c. område ved Glitterheim - gnr./bnr./fnr. 155/1/67 og delar av 155/1.
- d. område ved Spiterstulen - gnr./bnr./fnr. 156/1/1 og delar av 156/1.
- e. område ved Juvasshytta - gnr./bnr./fnr. 155/1/56, 155/1/334 og delar av 155/1.
- f. område ved Leirvassbu - gnr./bnr./fnr. 155/1/47 og delar av 155/1.
- g. område ved Krossbu - gnr./bnr./fnr. 155/1/50 og delar av 155/1.
- h. område ved Sognefjellshytta - gnr./bnr./fnr. 155/1/49 og delar av 155/1.
- i. badeplass ved Liabrua - delar av gnr./bnr. 81/4, 83/1, 84/10 og 12, 84/32.

§ 3. Forbod mot camping/ overnatting

Utandørs overnatting er forbode i områda nemnt i § 3, jfr. kartvedlegg til denne forskrifta. Forbodet gjeld all overnatting i m.a. telt, campingvogner, bubilar.

§ 4. Unntak frå forbodet

Overnatting på plass som er tilrettelagt og blir tilvist av turisthytta er tillate.

§ 5. Dispensasjon

Lom kommune v/ administrasjonssjefen kan etter søknad i særlege høve gje dispensasjon frå forbodet i § 3.

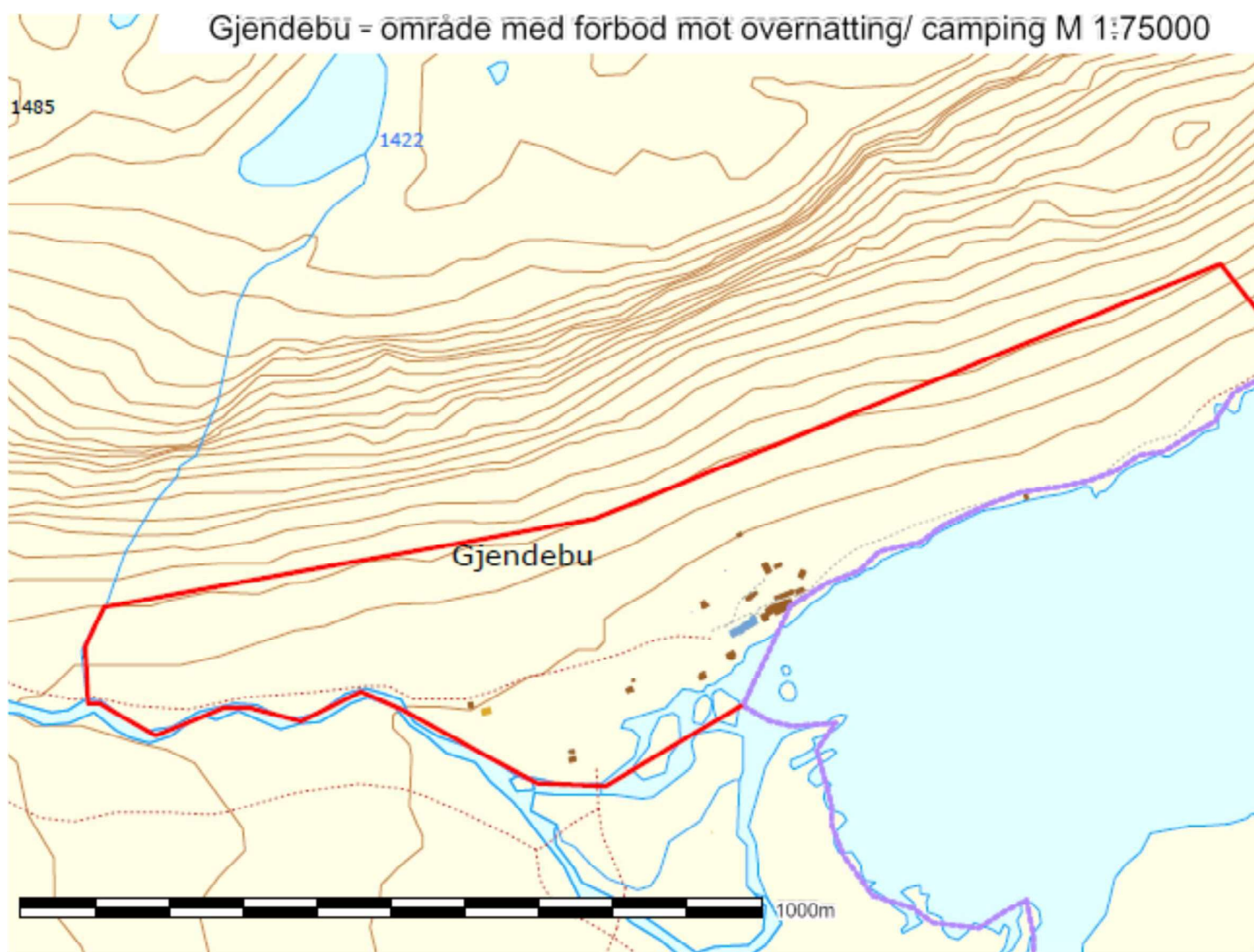
§ 6. Straff

Brot på denne forskrifta kan medføre bortvising frå området og straffeansvar etter lov om friluftslivet § 39.

§ 7. Iverksetjing

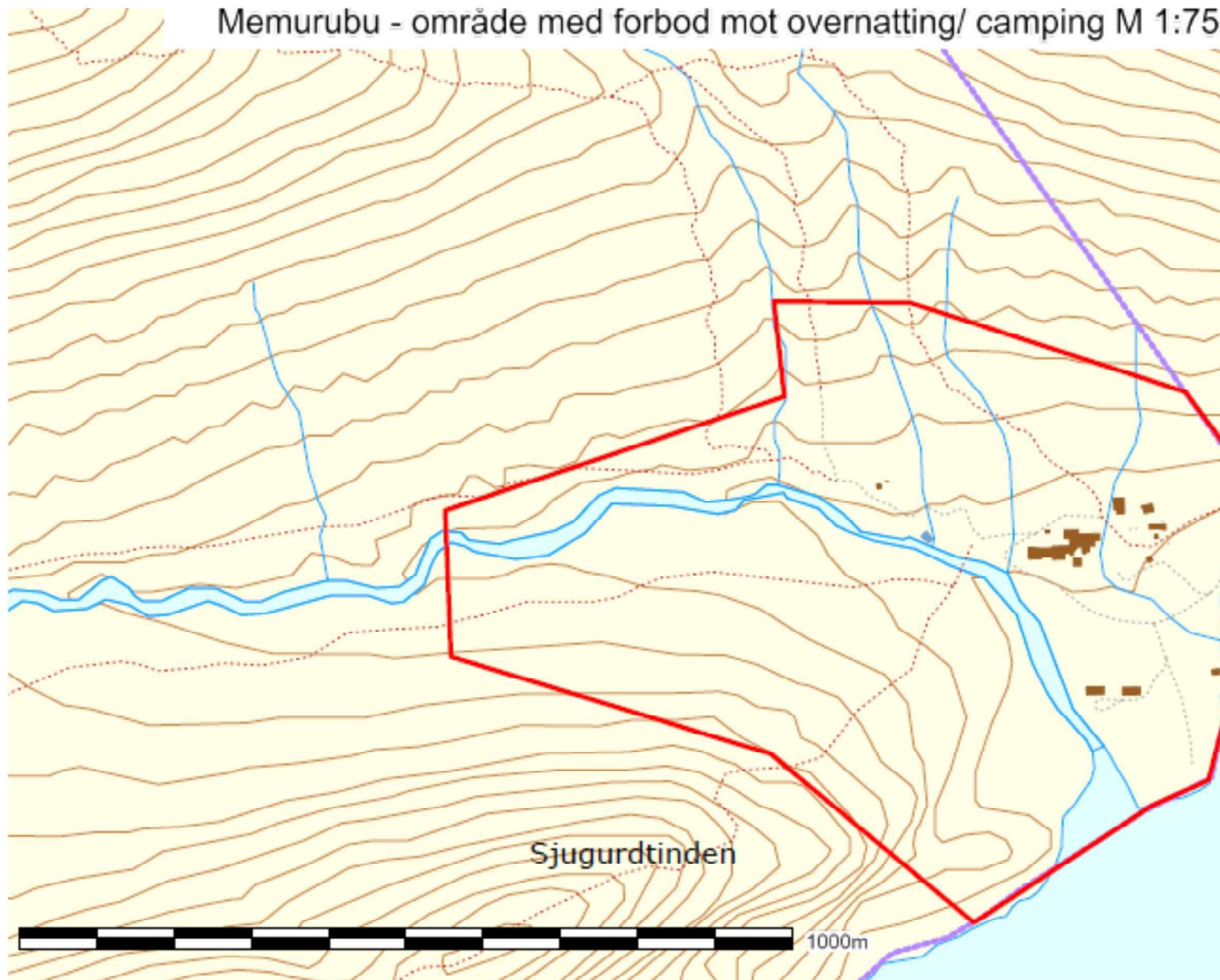
Denne forskrifta trår i kraft frå tidspunkt for kunngjering i Norsk Lovtidend.

Kartvedlegg a: Avgrensning av område ved Gjendebu, jfr. § 2.

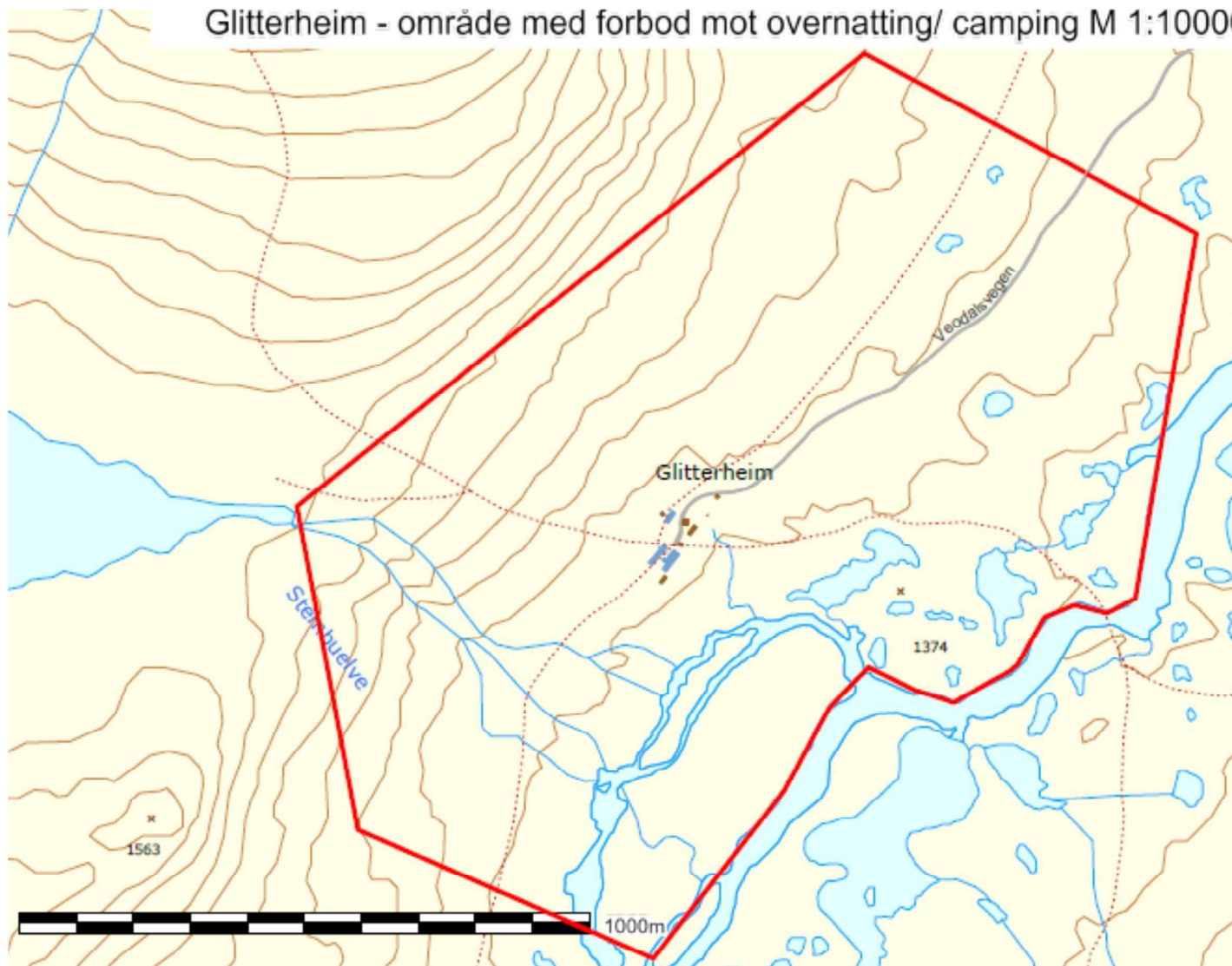
Kartvedlegg b: Avgrensing av område ved Memurubu, jfr. § 2.

Memurubu - område med forbod mot overnatting/ camping M 1:75

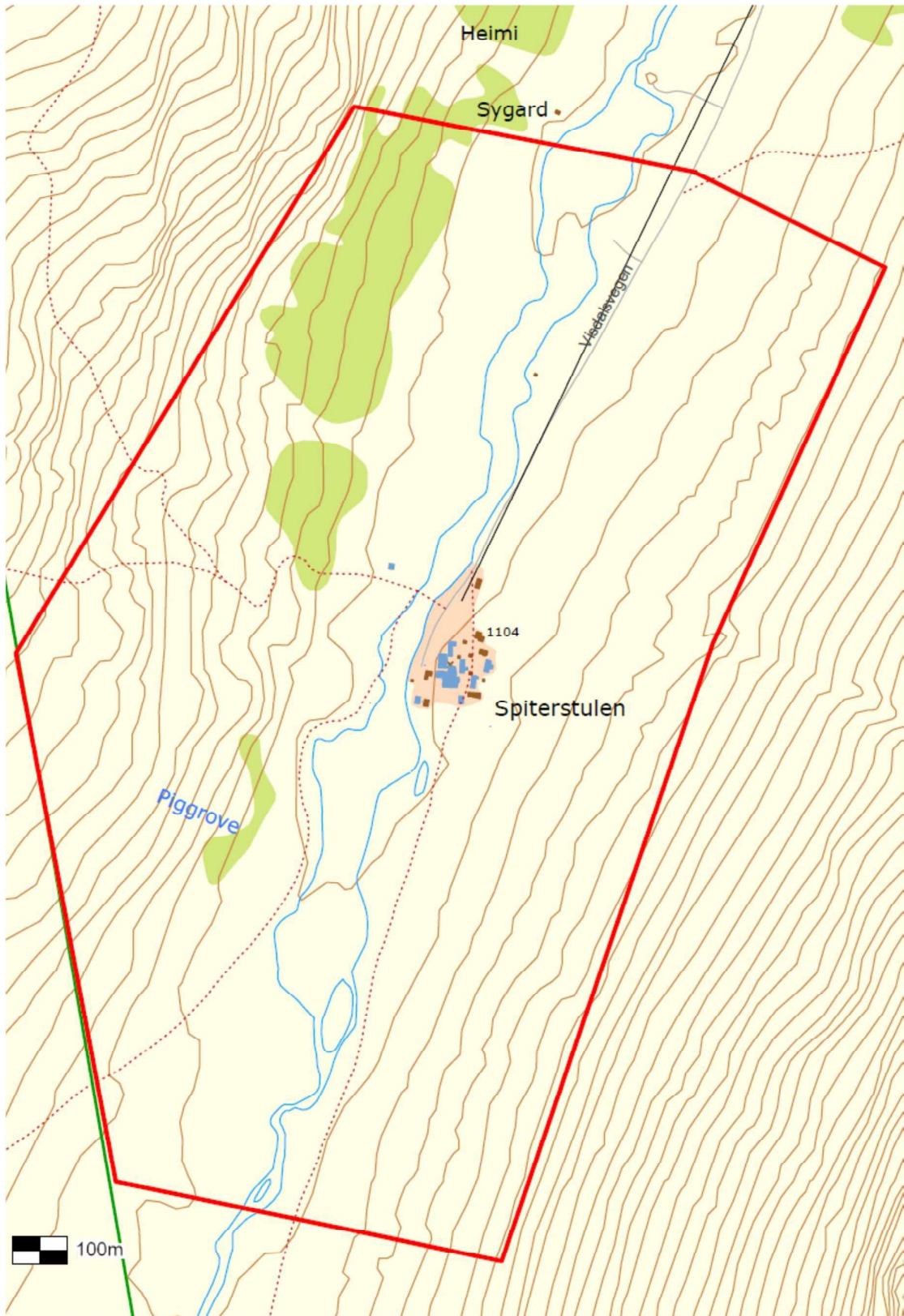
Kartvedlegg c: Avgrensning av område ved Glitterheim, jfr. § 2.

Glitterheim - område med forbod mot overnatting/ camping M 1:1000

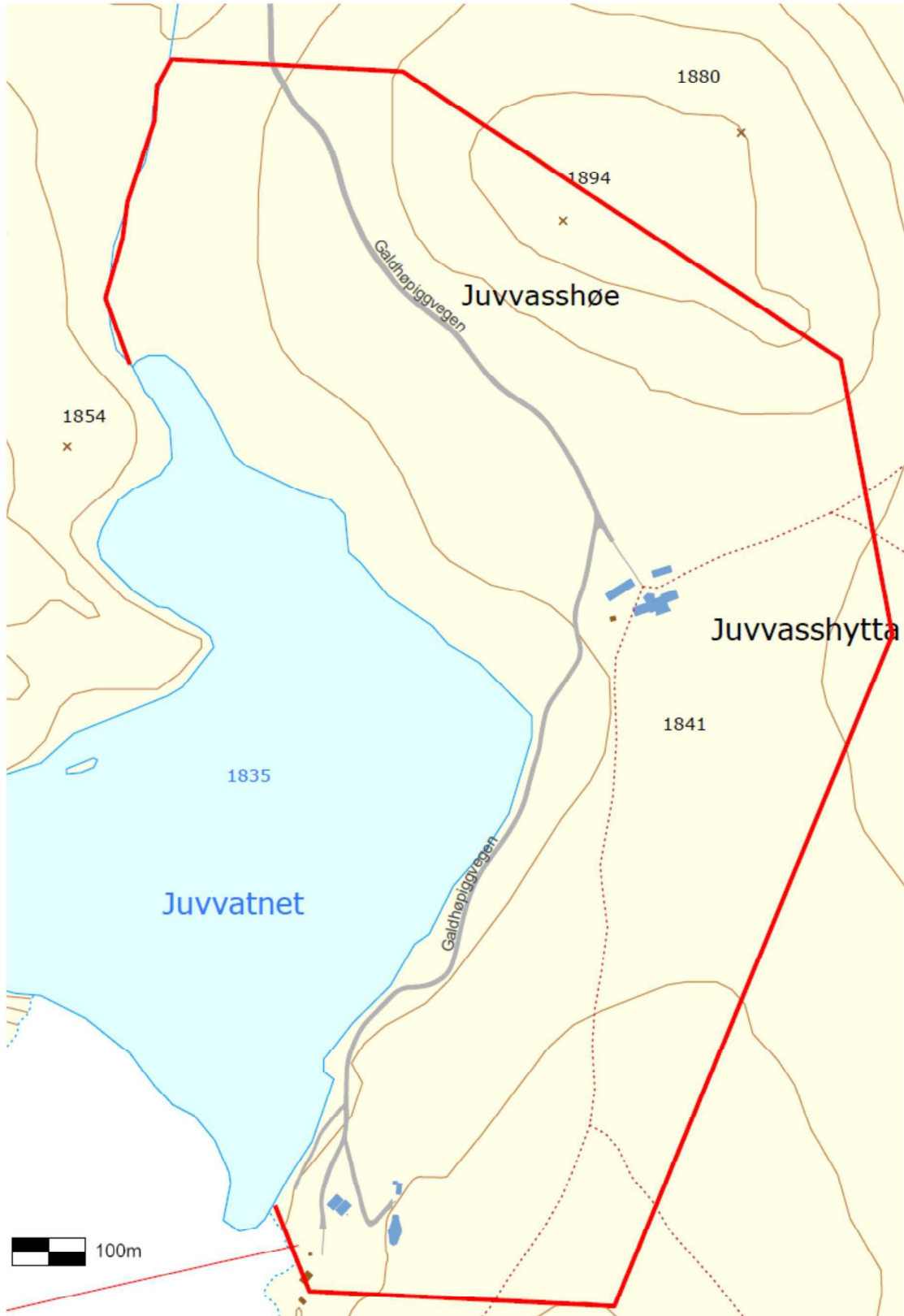
Kartvedlegg d: Avgrensning av område ved Spiterstulen, jfr. § 2.

Spiterstulen - område med forbod mot camping M 1:10000

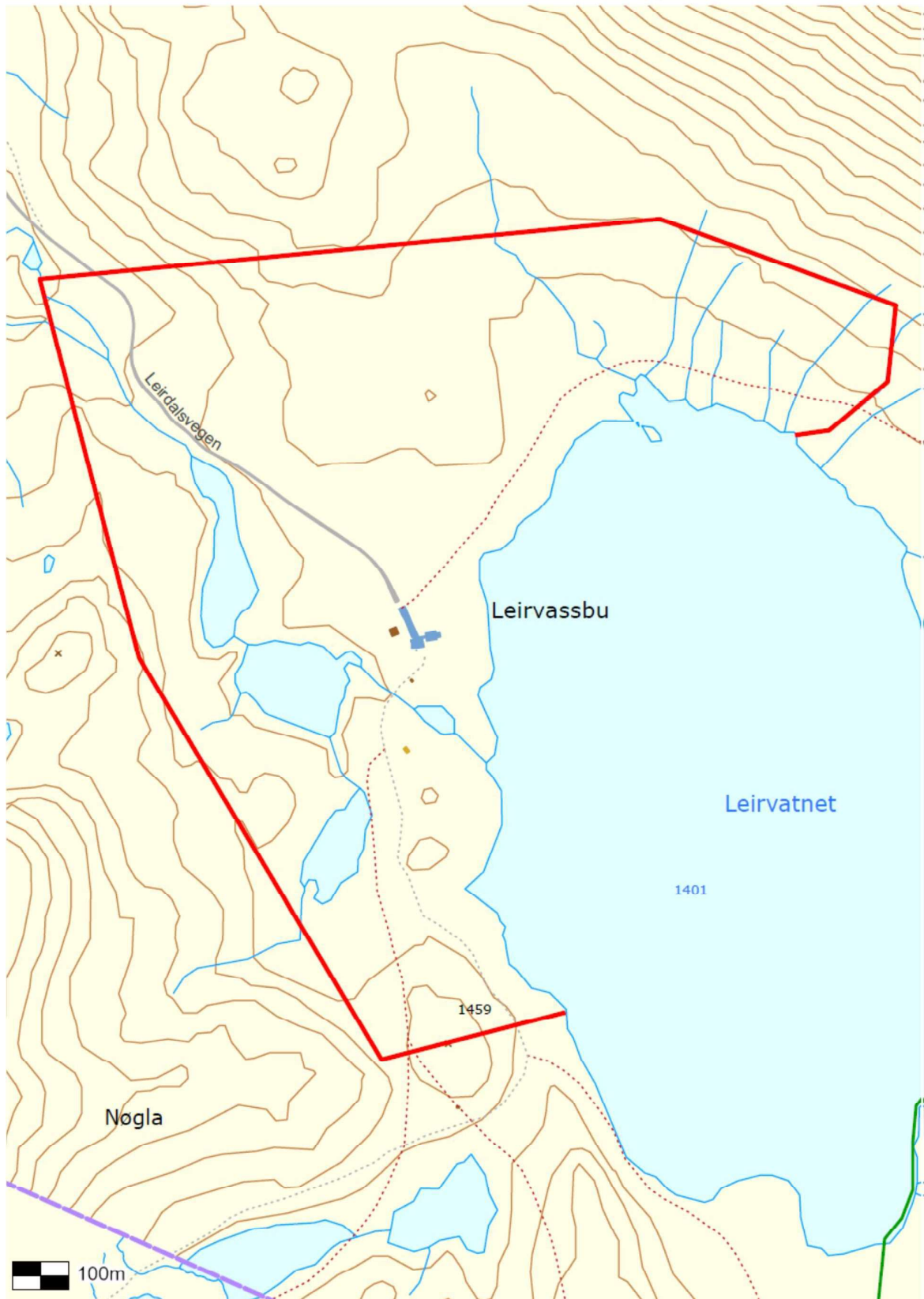
Kartvedlegg e: Avgrensing av område ved Juvasshytta, jfr. § 2.

Juvasshytta - område med forbod mot camping M 1:7500

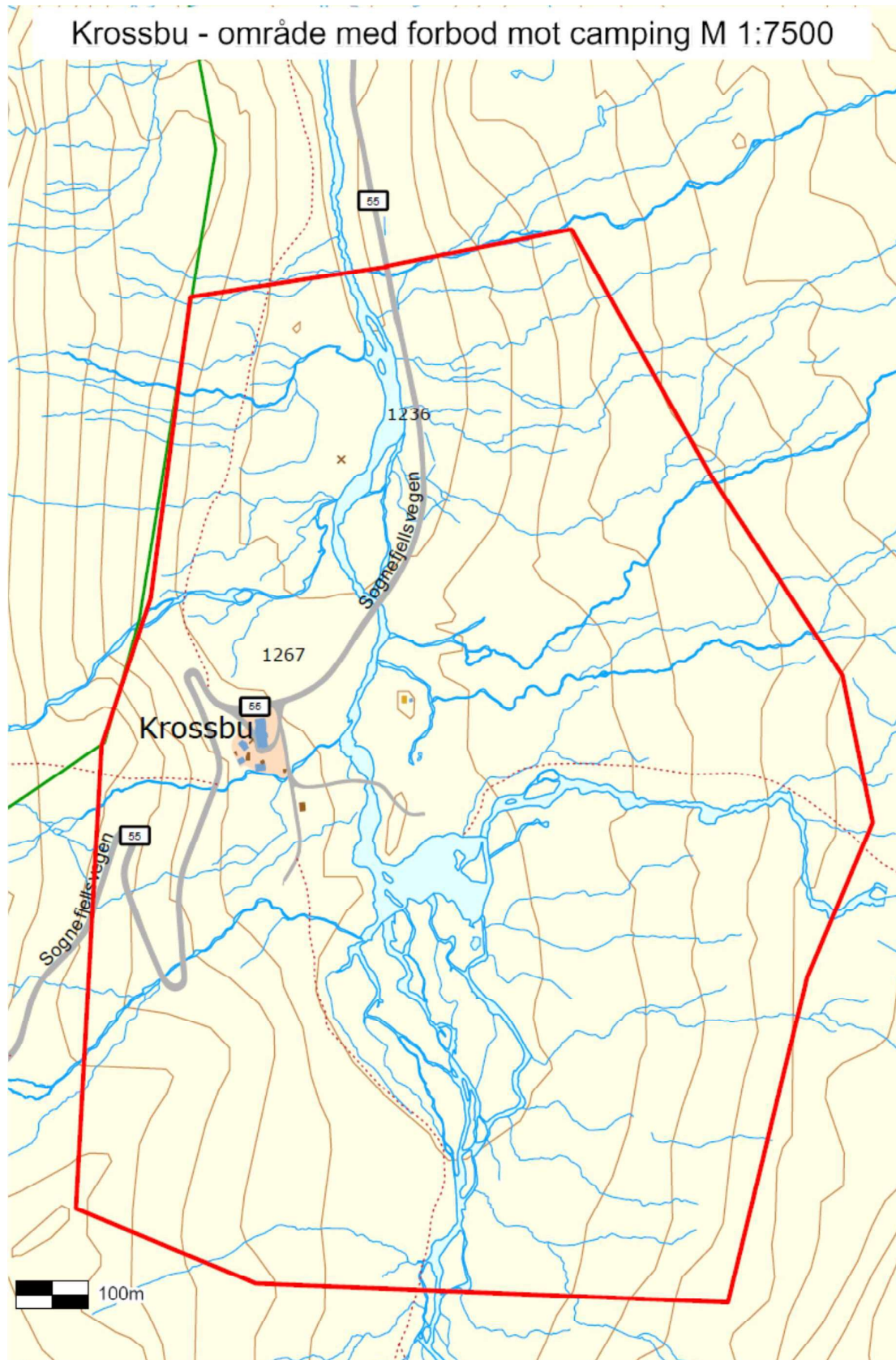

Kartvedlegg f: Avgrensning av område ved Leirvassbu, jfr. § 2.

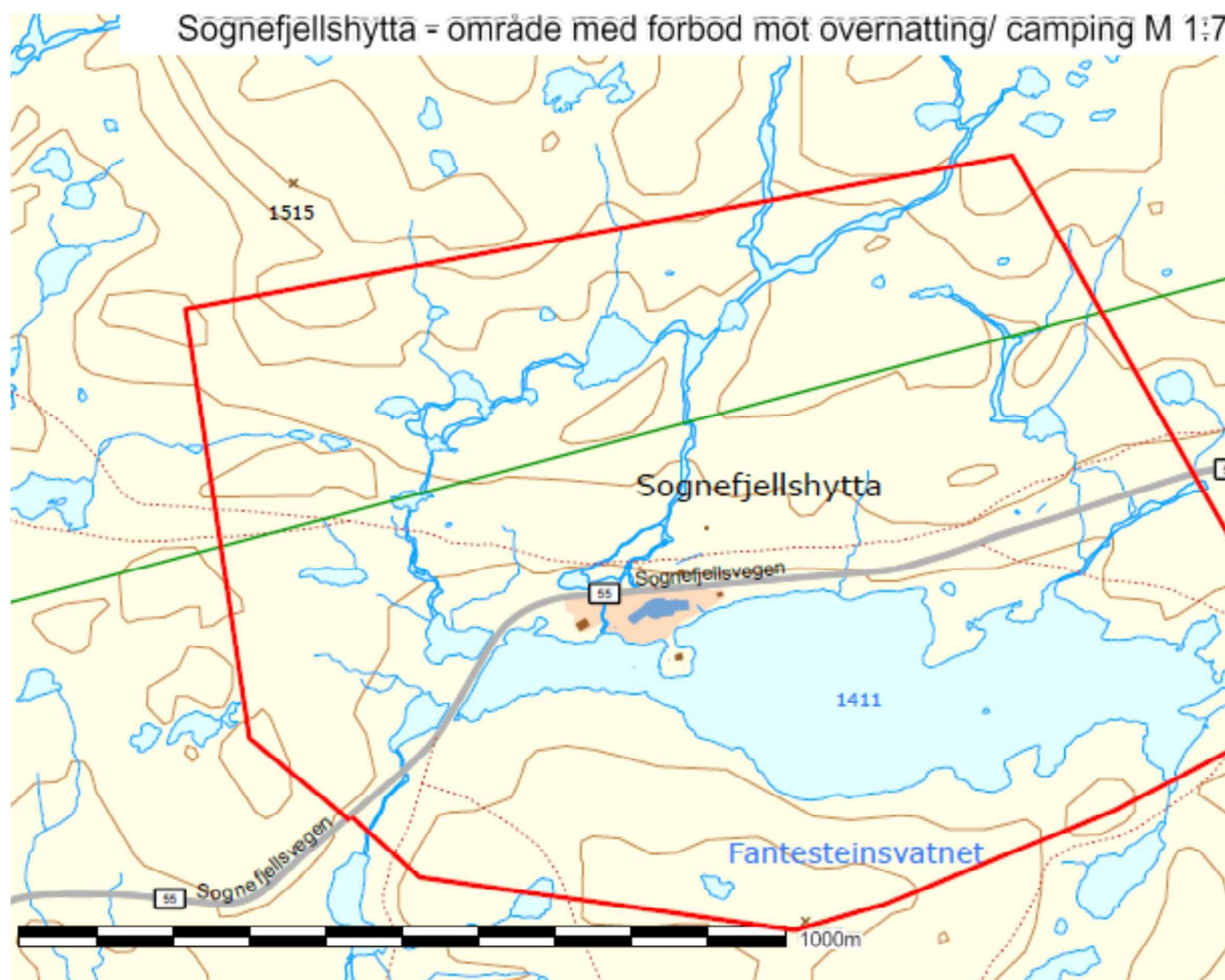
Leirvassbu - område med forbod mot camping M 1:10000

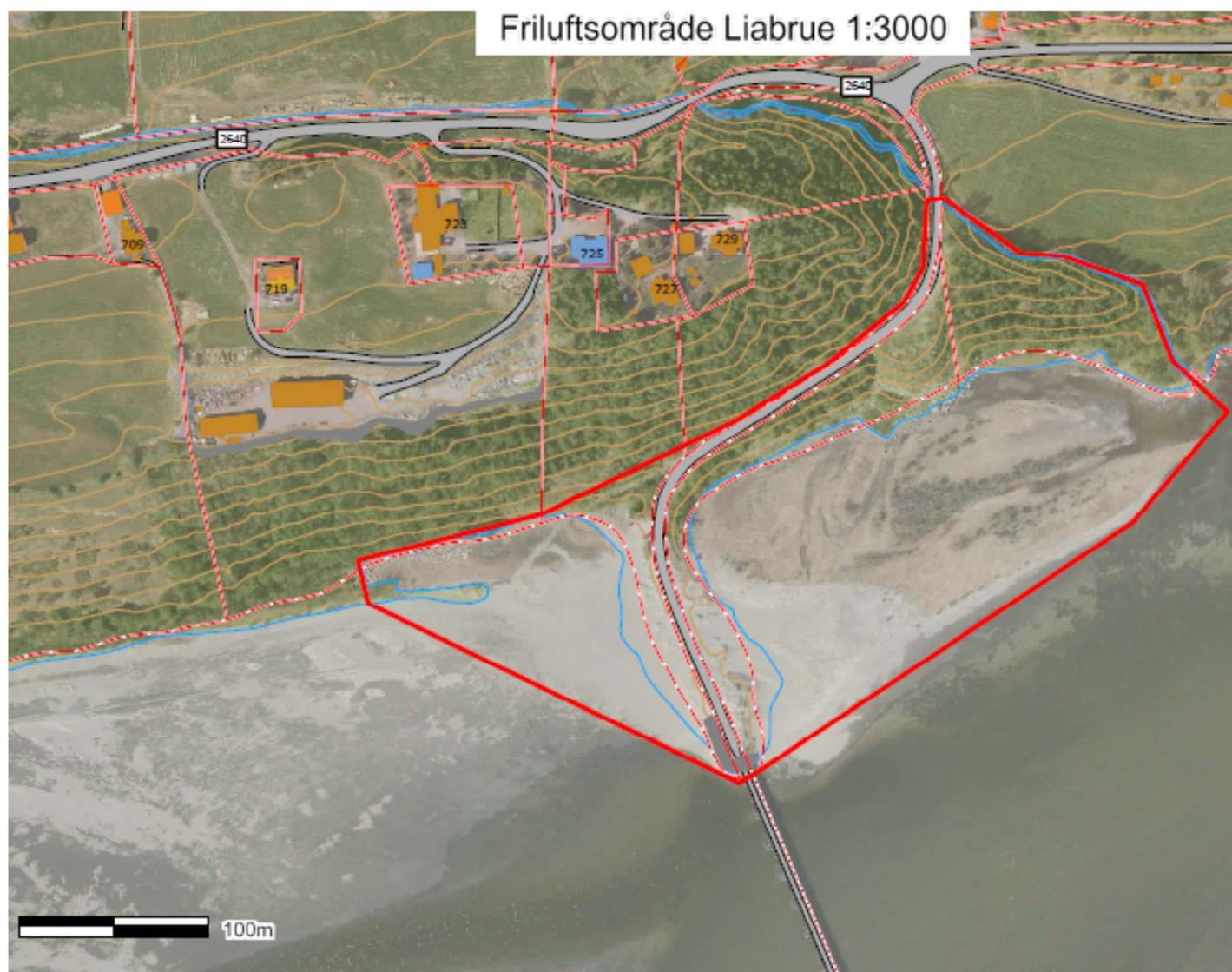
Kartvedlegg g: Avgrensing av område ved Krossbu, jfr. § 2

Kartvedlegg h: Avgrensning av område ved Sognefjellshytta, jfr. § 2

Kartvedlegg i: Avgrensing av friluftsområde ved Liabrua, jfr. § 2

ST 20/2021 Eventuelt